

คณะ ก.ฟ.ผ.

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราไปเรื่อยๆ เนาะ เราจะไปเรื่อยๆ ใครมีปัญหาเขียนมา พอเขียนแล้วมันเป็นเรื่องแล้ว เดี่ยวพูดอธิบายไปมันจะดี ถ้าให้เราพูดคนเดียว ๒-๓ ชั่วโมง เราจะพูดกันอย่างไรไหว แล้ววันนี้พูดมาตั้งแต่เช้า นีกรอบที่ ๓ ที่ ๔ แล้วนะ พูดมาตั้งแต่เช้า ปัญหา นี่เป็นปัญหา จะเอาเลยเนาะ เอาเลยละ มีปัญหาเขียนมาเรื่อยๆ แล้วเดี๋ยวเรารับไว้เอง เอาแล้ว

เรามาทำบุญกันนะ เราตั้งใจทำบุญ เราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วนะ เวลาคนทำบุญกุศล ทุกคนจะเห็นว่าเพราะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขาถึงทำบุญ

แต่พระพุทธเจ้าบอกไม่ใช่ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ท่านเสียสละของท่านมา ท่านทำของท่านมา ท่านทำของท่านมานะ ถ้าท่านไม่ทำของท่านมาไม่มีหรอก

เวลาพวกเราปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์กัน มันต้องลงทุนลงแรงนะ เวลาเราศึกษารวมกัน ทุกคนอยากจะเกิดพบพระศรีอารีย์ เพราะในพระไตรปิฎกบอก ต่อไปผู้พบพระศรีอารีย์ต่อไปจะปฏิบัติได้ง่าย แล้วทุกคนอยากไปพบพระศรีอารีย์

เราถามกลับ โยมมีสิทธิอะไรจะไปเกิด อยากเฉยๆ คิดเฉยๆ แล้วทำอะไรถึงไปเกิดร่วมกัน มันต้องมีเหตุมีผลใช่ไหมมันถึงจะไปเกิดร่วมกันใช่ไหม นี่ก็เหมือนกัน ถ้าไปเกิดร่วมกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก็เพราะทาน ทานบารมี บารมี ๑๐ ทศ ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี อธิษฐานบารมี นี่จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทานบารมี นี่เราเป็นชาวพุทธกันเราถึงเสียสละทาน

แต่พอเป็นวิทยาศาสตร์นะ ทำไมต้องไปเชื่อ เวลาพูดถึงศาสนาข้ามภพข้ามชาติ ข้ามภพข้ามชาติช่วยอะไรไม่ได้ในปัจจุบัน นี่พูดทางวิทยาศาสตร์ไง

ย้อนกลับมาเมื่อคืนนี้ เขาบอกเลย พอเขามาหานั้น เขาบอกว่าสิ่งที่ทำมามันผิดหมดๆ

ผิดอย่างไร

แล้วเขาบอกพวกเรานี้พูดผิด เขาถูก บอกเป็นพุทธพจน์ สิ่งที่เขาพูดพุทธพจน์

เราถามว่าพุทธพจน์ใครพูด พุทธพจน์นั้นใครพูด ถ้าพุทธพจน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูด ถูก พุทธพจน์ แต่พุทธพจน์สอนให้นักแก้วมันท่องได้ นักแก้วมันก็ท่องได้ นักแก้วมันก็พูดพุทธพจน์ได้ แล้วถ้านักแก้วมันพูดพุทธพจน์ เราไปเชื่อมันไหม เพราะนักแก้วมันยังไม่รู้ว่าพุทธพจน์มันคืออะไร แต่มันสามารถสอนให้พูดคำไหนมันก็พูดได้

การศึกษาของเรา ในการศึกษาของเรา เราไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราไปจำคำพูดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาพูด เราก็พูดได้ แล้วพุทธพจน์ พุทธพจน์ความหมายว่าอย่างไร ความหมายของพุทธพจน์ เหมือนกับเราอ่านหนังสือออกไหม เราอ่านหนังสือออก แต่ความหมายในหนังสือเรารู้จักไหม เราไม่รู้จักหรอก สมมติ บอกว่าสมมติต้องทำสมมติต้องมีปัญญา ต้องมีสติ แต่ตัวเองนะ ไม่มีสติเลย สมมติกี่ไม่รู้จัก แต่สอนเขาให้ทำสมมติ แล้วพอเขาถามว่าสมมติคืออะไร

“อย่าเถียงนะ นี่พุทธพจน์ นี่พุทธพจน์”

เขาไม่ได้เถียงพุทธพจน์ เขาถามว่าสมมติทำอย่างไร เขาถามว่าสติทำอย่างไร นี่ไง อ่างพุทธพจน์ ห้ามเถียง เราบอกไม่ใช่หรอก ในศาสนาพุทธเรานี้แหละ เวลาพระมีความเห็นผิด พอพระเรามีความเห็นผิด สงฆ์เห็นว่าพระองค์นี้มีความเห็นผิด สงฆ์เขาจะประกาศ ตั้งบัญญัติประกาศว่ามีความเห็นผิด ให้เปลี่ยนทิวฐิความเห็น สวดถึง ๓ หน ให้โอกาสแก้ไขถึง ๓ หนขณะสวดอยู่ ถ้าถึงหนที่ ๓ คำสวดนั้นสิ้นสุดลง พระองค์นั้นเป็นอาบัติสังฆาทิเสส

แค่ดูใจ มีความเห็นผิดจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าพระมีความเห็นผิดนะ แล้วพระที่เห็นอยู่พยายามสวดแก้ไขให้พระองค์นี้มีความเห็นถูกต้อง แล้วพระองค์นี้ยังไม่เปลี่ยนทิวฐิคือไม่เปลี่ยนความเห็น คำสวดนั้นจบสวดที่ ๓ ลง ตั้งบัญญัติแล้วสวด พระองค์นั้นเป็นสังฆาทิเสส

แล้วเวลาเขาสอน เขาสอนว่าคำว่า “พุทธพจน์” ถามว่าเขารู้ไหมว่าพุทธพจน์คืออะไร มันก็เหมือนอ่านศิลาจารึก เราอ่านศิลาจารึกออกนะ แต่ยุคสมัย ในสมัยสุโขทัย ใครใคร่ค้าม้า คำ ใครใคร่ทำ ใครใคร่ทำอะไร ทำ แล้วเป็นประชาธิปไตย แล้วภูมิภาคแต่ละ สังคมละ มันจะเป็นอย่างไรที่เราคิดกันใหม่ เพราะเราคิดในปัจจุบันนี้ไง เราคิดนะ

โฮ! โลกนี้ะ เพิ่งมาแบ่งแยกที่เป็นประเทศ มันเพิ่งเมื่อสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ นี่เอง สมัยก่อนยุโรปก็เหมือนเรา อิตาลีรวมประเทศขึ้นมาเมื่อไม่กี่ปีนี่เอง แต่ก่อนมันก็เป็นแวนแคว้น เป็นแวนแคว้น หลักรายแดนไม่มีหรอก ใครมีอำนาจก็รบรุกรานกันเข้าไป ยึดครองกัน ยึดครองกันเท่านั้นเอง เราเพิ่งมาเกิดเดี๋ยวนี้เอง แคหลังสงครามโลกไป ขอบเขตของประเทศอยู่ตรงไหน ขอบเขตของรัฐอยู่ที่ไหน แล้วเวลาเราจินตนาการไป เราจะจินตนาการไปอย่างไร แล้วมาอ้าง สิ่งนี้มันเป็นสมมุตินะ แต่พวกเราเข้ากันไม่ถึงใจ แล้วเข้าไม่ถึงเราก้ไปยึดใจ

เราจะบอกว่า พวกเราชาวพุทธ เราชาวพุทธ เรายึดมัน ยึดถึงปัญญาว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาจะทำให้พ้นจากทุกข์ แล้วเราก้ใช้ปัญญา...มันเป็นปัญญาของกิเลส ปัญญาที่เกิดขึ้นมาเกิดจากค้นหาความทะยานอยาก เกิดจากทฎฐิมานะ เกิดจากความเห็นผิดทั้งหมดเลย แล้วมันเป็นพุทธพจน์ตรงไหน

เวลาอ้างพุทธพจน์ โฮ เป็นพุทธพจน์ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงตาท่านบอกว่าท่านบรรลุธรรม พุทธ ธรรม สงฆ์รวมอยู่ที่ใจ หนึ่งเดียวในหัวใจเลย ความเป็นธรรมมันรวมลงที่ใจ รวมลงที่ใจแล้วจะไม่เคารพบูชา จะไปได้แย้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นไปได้เลย เป็นไปไม่ได้ตรงไหน

เวลาเราทำสมาธิไปนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกศีล ปัญญา สมาธิเป็นอย่างนี้ เราจะทำอะไรไปนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้แล้วทั้งนั้นเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้แล้วทั้งนั้น แล้วเราทำไป เราไปประสบสิ่งนั้น เราจะซึ่งบุญคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฐนหมายป้ายทางให้เราทำ แล้วเราทำตามท่าน แม้แต่ชีวิตนี้ได้มาจากใคร ความเป็นสมณเพศ เพราะท่านวางธรรมวินัยไว้ให้ใหม่ เราก้ได้กินบุญเราบวชพระบวชเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ มันจะไปเนรคุณ มันจะไปเหยียบย่ำธรรมวินัย มันเป็นไปได้อย่างไร แต่กว่าที่มันจะเป็นไป จิตที่มันจะเป็นไป มันจะเห็นสัจจะความจริงของมัน เห็นสัจจะความจริงจะเคารพบูชา

แล้วพอบอกว่าไม่เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องเคารพตามตัวอักษร มันเหมือนกฎหมาย เราทำดีกว่ากฎหมายนะ กฎหมายบังคับคนแล้ว กฎหมายบังคับคนที่ทำความผิด กฎหมายบังคับคนที่เห็นแก่ตัวที่ไปกระทำความผิด แต่คนที่ทำดีกว่ากฎหมาย กฎหมายก็คือกฎหมาย เราทำดีกว่ากฎหมาย กฎหมายไม่จำเป็น สิ่งที่สำคัญ ธรรมวินัยมันเป็นสมมุติบัญญัติ ถ้าเราทำดี คุณพระสมัยพุทธกาลนะ เวลาบวชแล้วจะสึก บอกว่าบวชแล้วทำอะไรไม่ได้เลย นู่นก็ผิดนี่ก็ผิด ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกจะสึก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “สึกทำไม”

“ไอ้โฮ! วินัยมันเยอะมาก กฎหมายเยอะมากเลย ทำอะไรผิดไปหมดเลย”

“แล้วถ้าเกิดกฎหมายมีข้อเดียว เธอจะอยู่ไหม”

“อยู่ ไม่ต้องทำอะไร กฎหมายมีข้อเดียว รักษาง่ายๆ อยู่ได้”

พระพุทธเจ้าบอก “อย่างนั้นให้รักษาใจ รักษาใจข้อเดียว”

ถ้าใจเราเป็นปกตินะ เราจะทำอะไรผิดพลาดบ้าง ทำผิดเพราะเราคิดผิดใจใหม่ ถ้าจิตใจเราคิดถูกต้อง เราจะทำอะไรผิด เราจะไม่ทำอะไรผิดเลย

สิ่งที่เป็นพุทธพจน์นี่นะ นั่นเป็นกรอบ ไอนี้มันเป็นกรอบ ถ้าใครศึกษามา เวลาหลวงตา ท่านไปหาหลวงปู่มัน ท่านเป็นมหา หลวงปู่มันบอกหลวงตานะ “มหา สิ่งที่ได้เรียนมาเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่คุณกณะ เทิดไว้บนหัว เทิดไว้บนศีรษะเลย แต่วิชาการที่ศึกษามา ขอให้เก็บเข้าลิ้นชักไว้ก่อน แล้วใส่กุญแจล็อกมันไว้ อย่าให้มันออกมา ถ้ามันออกมา...” นี้ภาษาอีสาน “...ถ้ามันออกมา เวลาประพฤติปฏิบัติมันจะเตะมันจะถีบ มันจะขัดแย้งกัน แล้วเราก็จะเกิดความสงสัย”

โดยปกติของเรา เราทำอะไรไปเราจะเกิดความลังเลสงสัย ประสพการณ์สิ่งใดเราก็จะเปรียบเทียบ นี้โดยธรรมชาติ โดยธรรมชาติกิเลสมันเป็นแบบนี้ แล้วเรายังมีวิชาการที่มารองรับ มารองรับที่ภูมิมานะความเห็นของเราอีก มันก็เกิดที่ภูมิมานะ แล้วพอประพฤติปฏิบัติไปเป็นข้อเท็จจริง มันก็ไปสงสัยข้อเท็จจริงว่าทำมาจริงหรือไม่จริง เอ! เป็นอย่างนี้เป็นสมาธิหรือ สมาธิมันควรจะเป็นอย่างนี้หรือมันไม่ควรเป็นอย่างนี้ ทั้งๆ ที่นั่นมันเป็นเรื่องจริงๆ

เวลาปฏิบัติไปนี่นะ ในการปฏิบัติของเราทุกคนเวลามา เรามาฝึกงานกัน เราจะมีความคิดพลาดกันทุกคนถ้าคนไม่เคยทำงาน เว้นไว้แต่คนที่ชำนาญการเขาจะไม่มีความคิดพลาด ในการประพฤติปฏิบัติ คนจะปฏิบัติถูกเลยไม่มีหрок ไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝึคอยู่ ๖ ปี ตอนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะออกมามาฝึกฝนอยู่ ขนาดเตรียมองค์ของท่านมาเป็นพระโพธิสัตว์จะมาเป็นพระพุทธเจ้ายังฝึคอยู่ ๖ ปีนะ ประพฤติปฏิบัติอยู่ขนาดนั้นนะ

แล้วของเราเราไปศึกษาทางวิชาการมา ศึกษาโดยกิเลสใจ เหมือนเนื้อคนละเกลียว เนื้อเกลียวซ้ายเกลียวขวาจะขันเข้าหากัน แล้วก็บอกเนื้อคือเนื้อๆ...เกลียวมันไม่เหมือนกัน มันป็นเกลียว กิเลสมันป็น จะอ้างอิงไรนะ มันป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือธรรมะสาธาณะ ที่ว่าธรรมะป็นธรรมชาติๆ...ไม่ใช่ธรรมชาติคือธรรมชาติ เรายี่ ทุกข์ก็ป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ชีวิตคู่ก็ป็นธรรมชาติอันหนึ่ง สัตว์ที่มันอยู่ในโลกนี้ ความสับสนของมันก็ป็นธรรมชาติอันหนึ่งเพราะมันไม่สูญเสียของมัน แล้วถ้าป็นธรรมชาติ ชีวิตปกตินี้ก็ป็นธรรมชาติใจ แล้วทุกข์สุขมันป็นธรรมชาติใหม่

แต่เราไปศึกษา ไปศึกษากฎทฤษฎี เราไปเห็นสัจจะความจริงแล้วเราทิ้งมันไว้ คุณิ ทางวิทยาศาสตร์เขาผลิตรถขึ้นมา รถนี้ป็นธรรมชาติอันหนึ่งนะ ทางเทคโนโลยีเขาผลิตขึ้นมา แล้วถ้าเราใช้มันมา เราขับมันมา แล้วเราไม่ยอมขึ้นมานั่งบนศาลานี้ เราขังตัวเราเองไว้ในรถนั้น เราจะขึ้นมานั่งบนศาลานี้ได้ไหม เราไปศึกษาธรรม เราว่าเราป็นธรรม สัจจะป็นธรรม เราว่าเราป็นธรรม เรารู้ธรรม แล้วเราไม่ทิ้งธรรมะ เราจะพ้นจากธรรมไปได้ไหม

ธรรมะมันพ้นจากคิและช้วนะ ความดีนี่คิตติ คนคิตคิตกับคนคิตชั่ว คนคิตชั่วแก่ง่าย คนคิตดีมันว่ามันดี มันว่ามันดีกับโลก คนคิตคิตแก่ง่ายมาก ที่นี้เห็นการคิตคิตของมัน การเสียดละ นี่ใจ ถ้าป็นธรรมะป็นธรรมชาติ ความคิตก็ป็นธรรมชาติ ความคิตป็นธรรมชาติทั้งนั้นนะ มันคิตคิตๆ มันป็นสัจจะความจริงของมัน แล้วทุกข์ทำไม ทุกข์ทำไม ทิ้งมันได้ไหม ถ้ามันทิ้งได้ เอาอะไรไปทิ้งมัน มันต้องธรรมเหนือโลกใจ ธรรมะนี่นะ รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง

ในทางโลกนะ การเสพกามป็นรสชาติที่โลกคิตกัน แล้วถ้าพิจารณาอสุกะไป ถ้ารสชาติไม่เหนือกว่ารสนั้น มันจะทิ้งรสนั้นได้ไหม รสของโลกที่เขาอยู่กัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกนั้นนะงูเห่า เลี้ยงงูเห่า

ทางโลกนะ ถ้าครอบครัวที่มีความสุข ครอบครัวที่เข้าใจกัน ครอบครัวนั้นคู่สร้างคู่สม คู่ทุกข์คู่ยาก คู่บารมีกัน มันก็อยู่ในครอบครัวมีความสุข คู่ทุกข์ คู่เวรคู่กรรม ครอบครัวนั้นมีความสุขทุกข์มากนะ มันเป็นคู่เวรคู่กรรม มันจากกันไม่ได้ มันสุขตรงไหน ชีวิตมันสุขตรงไหน แต่เพราะเราไปติดมัน เราทิ้งมันไม่ได้

นี่พอบอกว่าเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ อันนี้มันเป็นพุทธพจน์ มันเป็นธรรมะ สาธารณะ แต่ถ้าเป็นสังฆะความจริงนะ ธรรมะส่วนบุคคล ธรรมะส่วนบุคคลนะ สมาธิก็เกิดที่ใจเรา สติก็เกิดที่ใจเรา ปัญญาเกิดที่ใจเรา แล้วปัญญาภาวนามยปัญญา ปัญญาที่ออกมา

ที่ปัญญากิเลสพาใช้โดยสมองเรา โดยสติ สติดินันต์ถูกต้องนะ ทฤษฎีนั้นถูกต้องหมด แต่มันบอกที่เราชอบหรือไม่ชอบ เราโกรธหรือเราเกลียด นี่มันบอกตรงนั้น มันคิดตรงนั้นไง ปัญญาที่มันเกิดขึ้นมันเกิดจากกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แล้วถ้ากิเลสตัดหาความทะยานอยาก ในอภิธรรมนี้ไม่ได้ คนมีความอยากปฏิบัติไม่ได้

ถ้าคนมีความอยากปฏิบัติไม่ได้นะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะสอนแต่พระอรหันต์เท่านั้น เพราะพระอรหันต์เท่านั้นที่ไม่มีกิเลส แล้วปุถุชนมันมีกิเลสทั้งหมด อย่างไรก็ตามมันก็มีความอยาก โดยสัญชาตญาณของมัน มันมีความอยากทั้งนั้น แล้วบอกไม่มีความอยาก แล้วเมื่อไหร่จะจะได้ปฏิบัติละถ้ามีความอยาก

แต่เวลาภาวนาปฏิบัติของเราเนะ อยากทำดีเป็นมรรค อยากมาทำบุญเป็นมรรค อยากนั่งสมาธิ อยากภาวนา ตั้งสติ ความอยากนี้เป็นอยากในแง่บวก ไม่ผิด ถ้ามีความอยากนะ แต่ถ้าปฏิเสธความอยาก สักแต่ว่า “จะปฏิบัติห้ามมีความอยาก เพราะความอยากเป็นกิเลส สักแต่ว่า” เหมือนเราทำหน้าที่การงานแล้วไม่หวังผลตอบแทน พอไม่หวังผลคือไม่มีเจ้าของใจ เหมือนกัน เราไม่มีบัญชีในธนาคารกับโลกเขา เขาโอนเงิน เขาถ่ายเทเงินทองกัน เขาทำได้นะ เทคโนโลยีนี้โอนข้ามชาติก็ได้ แต่เราไม่มีบัญชีในนั้น เราจะโอนเข้าได้ไหม เราโอนเข้าไม่ได้หรอก แต่ถ้าเรามีบัญชีกับเขา บัญชีคืออะไร บัญชีคือภพ บัญชีคือเราแล้วถ้าไม่มีเรา ไม่มีเราเราไม่อยู่ในสังขะความจริง เราจะแก้กิเลสได้อย่างไร นี่ไม่มีความอยากเห็นไหม

ความอยาก อยากในสิ่งที่ดี ภาวนาปฏิบัติของเรา หลวงตาท่านพูด อยากที่เป็นมรรคมี ความอยากที่เป็นมรรค ตัดหาความทะยานอยาก อยากในกิเลสตัดหาความทะยานอยาก อยากในความ

ผิดพลาด อันนั้นเป็นกิเลส แต่อยากทำคุณงามความดี เพราะเรามาจากคุณงามความดี ถึงบอกว่ามันทำได้ มันทำได้ถ้ารู้จักใช้มัน รู้จักใช้ รู้จักสติยับยั้ง สิ่งที่ยับยั้ง สิ่งนั้นจะเป็นคุณงามความดีได้

ไฟจุดเผาป่า จุดเผาบ้านเมืองมันเผาได้หมดเลย ไฟ พลังงานของไฟใช้เป็นไฟฟ้า ใช้เป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ไฟ นี้ไง มันก็เกิดจากความคิดเรา แต่สิ่งที่ความคิดมันเป็นประโยชน์ ถ้าสิ่งนี้มันเกิดขึ้นมา มันจะรู้สัจจะความจริงใจว่าธรรมะส่วนบุคคล สมาธิเกิดที่นี่ สมาธิเกิดที่ใจ สมาธิไม่ได้ อยู่ในพระไตรปิฎก สมาธิไม่ได้อยู่ในตำรา สมาธิไม่ได้อยู่ในที่ใดๆ เลย สิ่งอื่นเป็นสมาธิไม่ได้ สมาธิเกิดจากจิตของสัตว์โลก

แล้วสมาธิก็ไม่ใช่อึด จิตก็ไม่ใช่อสมาธิ ถ้าจิตเป็นสมาธิ คนที่เป็นสมาธิจะไม่เสื่อมจากสมาธิเลย ถ้ามีสมาธิกับจิตเป็นอันเดียวกัน เราจะมีสมาธิกันตลอดเวลา สมาธิเกิดจากการฝึกฝนของเราใช้ใหม่ สมาธิเกิดจากการฝึกฝนของเรา สมาธินี้ยับยั้งตัวตนของเรา ยับยั้งตัวตนของเราคือโลกทัศน์ของเราให้มันเป็นเฉพาะเป็นความว่าง เหมือนกับในปัจจุบันนี้ ถ้ารถนี้วะ มันเป็นเกียร์ว่าง มันคิดเครื่องก็ได้ คิดเครื่องเสร็จแล้วมันใส่เกียร์ มันก็จะเป็นไปไม่ได้ ถ้ารถนี้อยู่ในเกียร์นะ รถนี้ไครจอดรถแล้วใส่เกียร์ไว้ตลอด แล้วคิดเครื่องได้ใหม่

ความคิดของเรากับจิต ความคิดไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ความคิด ความคิดมันคิดอยู่ตลอดเวลา เหมือนเราใส่เกียร์ไว้ตลอดเวลา พอเราใส่เกียร์ไว้เพราะรถทุกคันใส่เกียร์ไว้ พอใส่เกียร์ไว้ เวลาคิดเครื่องมันก็ชนกัน ความคิดของเราทุกๆ คนกับจิตมันมีอยู่แล้ว แต่เวลาเราไปปลดเกียร์ว่าง ทำสมาธิ ใจ ถ้าเราปลดเกียร์ว่างนะ เราจะเห็นความคิดของแต่ละบุคคล เราจะเข้ากับบุคคลทุกๆ คนได้เพราะเราปลดเกียร์ว่าง เขาก็มีเกียร์สิ่งใดมา เขาก็มา เราหลบหลีกได้ เราทำได้ จิตที่เป็นสมาธิ เราปลดจิตให้ว่าง ถ้าปลดจิตให้ว่าง ว่าง

มิจจาสมาธิก็มี สัมมาสมาธิก็มี ถ้าเป็นมิจจาสมาธิ “ว่างๆ ว่างๆ” กำหนดนามรูป กำหนดให้ว่าง เกลม เกลมให้มันว่าง

เพราะถ้าเป็นภาคปฏิบัติของเรา เป็นปัญญาอบรมสมาธิหรือเป็นกำหนดกรรมฐาน ๔๐ ห้อง กำหนดคือคำบริกรรม ความคิดเกิดจากจิต จิตมีความคิด จิต พลังงานตัวนั้นมันอยู่ปกติของมัน เวลาเรานั่งเฉยๆ เรามีความสุข มันไม่ได้คิด นั่นคือตัวจิต แต่เวลาความคิดมันเกิดขึ้นมา ความคิดนี้มันจะชักนำให้เราทุกข์ให้เรายาก แล้วเราควบคุมมันไม่ได้ เรากำหนดคำบริกรรมพุทโธ พุทโธก็คือความคิด ถ้าจิตมันกำหนดความคิดพุทโธๆ

พลังงาน คูติ พลังงานมันส่งออก พลังงานมันต้องออกเป็นธรรมดา ชาติรู้ ชาติจิตมันชาติรู้
 ธรรมชาติของสิ่งที่รู้ มันจะรู้ตลอดเวลา รู้สิ่งต่างๆ รู้ตลอดเวลา รู้แล้วเปลือทำไม รู้แล้วเหม่อทำไม...
 ก็มันรู้โดยกิเลสใจ มันรู้สิ่งที่มันพอใจใจ แต่พอใจให้มันรู้สิ่งที่ดี เหมือนเด็กเลย เด็กเราจะให้กิน
 อาหารเพื่อสุขภาพ มันไม่เอาหรอก มันจะกินอาหารแต่ธรรมชาติของมัน มันกินแต่รสชาติที่มัน
 พพอใจ จิตโดยธรรมชาติมันคิดในรส คิดในค้นหาความทะยานอยาก คิดในสิ่งนี้ มันจะคิดของมัน
 ตามความพอใจของมัน แต่พอบอกให้คิดพุทโธ มันไม่ยอม พอให้กินอาหารที่เป็นประโยชน์ มัน
 ไม่เอา พุทโธๆๆ

ธรรมดาของจิตมันเสวยอารมณ์ จิตโดยธรรมชาติของมัน พลังงานมันอยู่ที่ไหนไม่รู้หรอก
 แต่เวลาคิดขึ้นมา เออ! อกุติ ที่นี้เราบังคับให้มันคิดพุทโธๆๆ มันก็ไม่ยอมคิด พุทโธๆ มันเป็นอาหาร
 ของใจ เพราะจิตมันกินอารมณ์เป็นอาหาร พุทโธๆๆ เพราะพุทโธเป็นธรรมะ เป็นพุทธานุสติ เรา
 ระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าคือใคร พระพุทธเจ้าคือชาติรู้ ชาติรู้คือความรู้สึก นั่นคือ
 พระพุทธเจ้า แล้วเราโง่ เราไม่เข้าใจ เราจะไปกราบพระพุทธเจ้าที่อื่นเดียวกัน เราไปกราบ
 พระพุทธเจ้าที่รูปเคารพ ที่พระพุทธรูป นี่เป็นรูปเคารพนะ เป็นสมมุติให้สังกรรมเย็นเป็นสุข ให้
 เป็นมาตรฐาน

แต่ความจริงพระพุทธเจ้าอยู่กลางใจของเรา พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทชะ พุทชะอยู่ที่นี้
 พุทโธๆๆ พอจิตมันพุทโธ พลังงานนี้ไม่ส่งออก เหมือนกับเราหัดเล่นเทนนิส เราตีลูกเข้ากำแพง
 ลูกมันจะเต็งกลับมาให้เราตีเข้าไปอีก พุทโธนี่เหมือนกำแพงที่มันกั้นไม่ให้ความคิดเราส่งออกไป
 ข้างนอก พุทโธๆๆ จนตัวมันเองเป็นสมาธิ เป็นสมาธิใจ นึกพุทโธก็นึกไม่ได้ เพราะเป็นตัวมันเอง
 ทั่งๆ ที่เราจะเข้าหาจิต เราจะเข้าหาพุทโธ เข้าหาพุทชะ นี่ถ้าเราหาพุทชะ เข้าถึงตัวเราได้ เกียร์ว่าง

ที่นี้ถ้าเป็นมิจฉาสมาธิ กำหนดความรู้สึก กำหนดความรู้สึก พุทโธเป็นความคิดใช้ใหม่
 พลังงานเป็นพลังงานใช้ใหม่ พลังงานนี้คิดถึงพุทโธเป็นคำบริกรรมใช้ใหม่ แต่เราก็นึกถึงนามรูป
 นึกถึงความว่าง ความว่างเป็นความคิดใช้ใหม่ มันไปว่างที่ความคิด “ว่างๆ ว่างๆ” นี่มิจฉาสมาธิ

เวลาประพฤติปฏิบัตินะ “กำหนดพุทโธไม่ได้ ทำบริกรรมไม่ได้ ถ้ามันเป็นสมาธิ มันคิด
 สมาธิแล้วมันไม่มีปัญญา” แล้วเวลามันกำหนดนามรูปมันเป็นมิจฉาคด้วย มิจฉาสมาธิเพราะไม่มีสติ
 ไม่รู้จักความว่างของตัว “ว่างๆ ว่างๆ” ไม่รู้จักความว่างของตัวมันก็ว่าความว่างนี้เป็นนิพพาน
 ความว่างนี้เป็นผลของธรรม

ผลของธรรมนะ มันเป็นสมาธิธรรม ปัญญาธรรม สติธรรม อริยสัจ ธรรมะมันยังลึกซึ้ง ลึกซึ้งที่จะต้องพัฒนาการไปอีกมหาศาลเลย นี่ถ้าภาคปฏิบัติมันจะมีความรู้ของมัน มันจะพัฒนาการของมัน

แล้วบอกว่าพุทธพจน์ๆ...พุทธพจน์มันตายตัว พุทธพจน์ตายตัว แต่เวลาจิตเราประพฤติ ปฏิบัติขึ้นไปถึงที่สุดแล้วจะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจนะ พุทธพจน์นี้กับความรูสึกนี้ พุทธ ธรรม สงฆ์อยู่ที่ใจ อันเดียวกัน อันเดียวกัน แต่วิธีการที่จะเข้าไปหาพุทธพจน์ วิธีการที่จะประพฤติปฏิบัติแต่ละชั้นแต่ละตอนมันมีอีกมหาศาลเลย แต่เราไปเอาสูตรสำเร็จมา “พุทธพจน์ต้องว่าอย่างนั้น แล้วต้องทำอย่างนั้น” ก็สร้างให้เราเป็นหุ่นยนต์ ทำเหมือนหุ่นยนต์ โรงงาน มันทำตามหน้าที่มัน มันไม่รู้อะไรกับใครทั้งสิ้น เราก็บอกเป็นพุทธพจน์ เป็นสูตร เป็นการกระทำของเรา เคลื่อนไหวไปตามธรรมนั้น

แล้วผลละ ผล ผลคืออะไร

ผลคือ “ว่างๆ ว่างๆ”

ว่างๆ ก็ไม่รู้จักว่างๆ

ถ้ามันเป็นสมาธินะ โอ้โฮ! โอ้โฮ! เหมือนเราได้ลิ้มรส เรากินข้าว เราจะมีความอิมของเรา เราร้อนขึ้นมา เราอาบน้ำ เราจะเย็นของเรา แต่เวลาเราไปกำหนดว่างๆ ว่างๆ ร้อนก็ไม่ว่าร้อน อิมก็ไม่ว่าอิม ว่า “ว่างๆ ว่างๆ” มีจลาจล มีจลาสมาธิคือขาดสติ ขาดการรับรู้ของส่วนตัวของตัว

แต่ถ้ามันคิด สมาธิ ปัญญา เพราะสมาธิมันอยู่ในมรรค ๘ มีสมาธินี้ปลดเกียร์ให้ว่าง ถ้าปลดเกียร์แล้วว่างนะ รถรานะ ถึงเราไม่อยู่นะ แล้วมันขวางทางเขา เขายังเข็นเข้าที่เข้าทางได้ รถถ้ามันไล่เกียร์ไวนะ แล้วมันไล่เบรกไวนะ ขวางเขาอยู่นั่นนะ มันขวาง รู้ ถือตัวว่ามันมีความรู้ไง กูเก่ง กูแน่ ขวางเขาไปหมดเลย แล้วเป็นประโยชน์กับใคร

แต่ถ้าเราปลดให้เราว่างได้ แล้วเป็นสัมมา สัมมาคือมีสติสัมปชัญญะแล้วน้อมไปเห็นกาย เวทนา จิต ธรรมโดยจิต ไม่ใช่เห็นกาย เวทนา จิต ธรรมโดยข้อมูล โดยสัญญา โดยสัญญาตาญาณ สัญญาตาญาณเราคิดกันได้ เรื่องกาย เรื่องเวทนา เรื่องจิต เรื่องธรรม คิดกันทั้งนั้นนะ แต่เป็นความจริงไหม ไม่เป็นความจริง

หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ รูป รส กลิ่น เสียง आयตนะ ทั้ง ๖ ชั้น ๕ ทั้งชั้น ๕ เป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา

เราเป็นปุถุชน การฝึกฝนของเรา ถ้าเรากำหนดแล้วเราใช้สติเข้าไป ถ้ามันปล่อยวางเข้ามาเป็นสมณะ เพราะคำว่า “พุทโธ” มันก็เป็นคำบริกรรม พิจารณามรณานุสติ พิจารณากาย พิจารณาต่างๆ มันก็เป็นคำบริกรรม มันก็เป็นคำบริกรรมเพราะจิตกับความคิดมันยังอยู่ในเกียรอยู่ ถ้ามันปล่อยเข้ามามันถึงจะเป็นความว่าง แล้วมีสติสัมปชัญญะ เพราะว่างขึ้นมามันจะรู้ณะ ถ้าใครพิจารณาแล้วมันปล่อยวางขึ้นมา มีสติขึ้นมา โอ้โฮ! โอ้โฮ! ความรู้สึกจริงๆ มันจะบรรยายออกมาเป็นคำพูดไม่ได้ ความที่มันเป็นความว่างจริงๆ มันจะอธิบายออกมาเป็นความรู้สึก มันรู้ แต่มันจะเขียนอธิบายออกมาให้คนเข้าใจนี้ยากมาก แต่ถ้าคนเข้าใจๆ มันมองตากันมันก็รู้ พอมันรู้ ตั้งสติให้พร้อม มีสติให้ดี แล้วความว่างมีความชำนาญของมัน สร้างฐานให้ได้ แล้วพอสร้างฐานให้ได้ พอมันนุ่มไปเห็นใจ จิตเห็น จิตเห็น จิตเห็นจิต จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็น ไม่ใช่สัญญาเห็น ไม่ใช่ความคิดเห็น จิตเห็นนะ จิตเห็นมันสะท้อนหัวใจมาก

ที่พูดๆ กัน “จิตเห็นๆ” จิตเห็นเงา เงาของจิต รับรู้ของจิต ไม่ใช่ตัวจิตหรอก เพราะเข้าสมาธิกันไม่เป็น สมาธิ แม้แต่สมาธินะ เดียวนี้ละ พระนะ ทำสมาธิยังทำไม่เป็นเลย เพราะทำสมาธิเป็นนะ จะพูดสมาธิผิดไม่ได้ ถ้ามีปัญหาเป็นนะ ใช้ปัญญาเป็นจะรู้จักว่าความก้าวเดินของปัญญา

หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ละ ชั้นของปัญญาไม่มีขอบเขต มันกว้างขวางจนไม่มีขอบเขตเลย

แต่ของเรานี้มันคิด ถ้ามันคิดโดยข้อมูล มันคิดโดยสัญญา สิ่งนั้นเท่านั้นเอง ถ้ามันเห็นข้อเท็จจริง วิปัสสนาเกิดที่นั่น ความเป็นจริงเกิดที่นั่น ถ้าความจริงเกิดที่นั่น เกิดที่นั่น เกิดที่ไหนเกิดที่ใจ เพราะใจมันเห็น มันรู้ของมัน แล้วมีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ มันจะแยกแยะของมัน มันจะมีการกระทำของมัน นั่นวิปัสสนาเกิดขึ้น ปัญญาเกิดขึ้นโดยข้อเท็จจริง มันจะรู้ซึ่ง แล้วมันจะปล่อยวางเป็นธรรมชาติส่วนบุคคล เพราะเรารู้เองเห็นเอง แล้วถึงจุดหนึ่งนะ มันจะรวมตัวของมัน มรรคสามัคคี รวมตัวทำลายๆ

ทำลายกิเลสสุดขอดที่สุด การทำลายกัน การเบียดเบียนกัน สิ่งนั้นไม่มีสิ่งใดเป็นคุณเลย ขณะมากขนาดไหนมันเป็นกรรมทั้งนั้นนะ สร้างเวรสร้างกรรม แต่การชนะกิเลส การชนะสิ่งที่รู้เห็นผิดของเราสุดขอด สุดขอดของสังขารมม สุดขอด ขณะตนสำคัญที่สุด ขณะจิตสำคัญที่สุด ขณะสิ่งที่เห็นผิดสำคัญที่สุด พอมันชนะบ่อยครั้งเข้า ตังคปทาน มันจะปล่อยๆ ปล่อยด้วยปัญญา

ปัญญาที่เกิดขึ้น มันไม่ใช่ปัญญาที่เราใคร่ครวญกันที่มันพูดไม่กันปากเปียกปากแฉะนี้หรือ มัน
เป็นข้อมูล มันเป็นปัญญา

ในคอมพิวเตอร์นะ เคียวนี่นะ พระไตรปิฎกในคอมพิวเตอร์ดีกว่าเราเยอะเยอะเลย ก็เข้าไป
ตี จะเอาฉบับไหน มันจำได้ดีกว่าเราอีก แต่ความจริงมันเกิดใหม่ คอมพิวเตอร์ไม่มีชีวิต
คอมพิวเตอร์เป็นนิพพานไม่ได้ จิตของคนต่างหากมันเป็นนิพพานได้ แต่เราศึกษาของเรา ศึกษา
ทางทฤษฎี ศึกษาจำตัวอักษรมา จำความรู้สึกมา แต่ขณะประพฤติปฏิบัติ ภาคปฏิบัติคือภาคเอาจิต
เข้าไปใคร่ครวญสิ่งสัจธรรมความจริง แล้วมันเห็นของมัน มันจะปล่อยๆ การปล่อยนี่คือดั่งค
ปหาน การปล่อยอย่างนี้มันยังไม่เป็นอกุปปิธรรม

กุปปิธรรม อกุปปิธรรม กุปปิธรรมคือสัจธรรมที่มันเป็นอนัตตาคือมันแปรสภาพ มันยัง
แปรสภาพอยู่ อนัตตาที่พระพุทธเจ้าสอน อนัตตา สอนอนัตตา คือวิวัฒนาการ คือการพัฒนาการ
ของใจ ใจมันพัฒนาการจากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน ไปเห็นกายก็เป็น โสดาปัตติมรรค

จากการวิวัฒนาการที่เราควบคุม เราพัฒนาการของมัน มันจะพัฒนาการเข้าไปเป็นโสดา
ปัตติมรรค จากโสดาปัตติมรรคมันจะเป็นโสดาปัตติผล ยกขึ้นเป็นสัททาคามิมรรค สัททาคามิผล
อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล วิวัฒนาการของจิตมันจะเจริญเกิดขึ้นตามไป
นี่ไง จะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง นี่พุทธพจน์ พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ สอนให้ทำ
อย่างนี้ พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนสิ่งที่ท่านพูดมาแล้วให้จำมาแล้วมาเถียงกันหรือ ไอนั้นมันเป็นสุ
ตมยปัญญา เป็นวิชาการที่เราศึกษามา ศึกษาขนาดไหน กิเลสมันสะกิดสักตัวหนึ่งไหม ทิฏฐิ
มานะสักตัวหนึ่งมันได้กระเด็นออกไปจากใจไหม ยิ่งศึกษามากขนาดไหน อ้อไ้มันยิ่งขึ้น ภูมามาก ภู
เก่งมาก...เก่งมาก งงทำไม

โดยสัญชาตญาณ ใครศึกษามากขนาดไหนมันก็รู้ตัวทั้งนั้นนะว่าเรายังศึกษาเรายังลั้งเล “มัน
จะเป็นไปไหม” ยิ่งศึกษาไปศึกษามา นรกสวรรค์ไม่มีเลย ศึกษาจนนรกสวรรค์ไม่มีนะ “ถ้านรก
สวรรค์มี มันข้ามภพข้ามชาติ มันจะไปแก้กันอย่างไร”

ไม่ใช่ ในการประพฤติปฏิบัติมันแก้ปัจจุบันนี้ แต่เป็นจริตนิสัย การข้ามภพข้ามชาติมา คุ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตี พระเวสสันดรมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ข้ามภพข้ามชาติใหม่
การข้ามภพข้ามชาติมันเป็นการสะสมบุญญธิการ ถ้าบุญญธิการสะสมมาแล้วมันขาดตอนนะ
พวกเรานี้เป็นหุ่นยนต์หมด เพราะเป็นมนุษย์ด้วยกัน ต้องมีความรู้สึกเหมือนกัน ต้องมีความคิด

เหมือนกัน ยังมีครอบครัวเดียวกัน พี่น้องกัน ออกจากพ่อแม่เดียวกัน ทำไมคิดไม่เหมือนกัน ถ้าเป็นปัจจุบันหมดใจ ไม่ข้ามภพข้ามชาติไง เหมือนกับโรงงานอุตสาหกรรมออกมาเป็นรุ่นเดียวกัน แบบเดียวกัน ต้องเหมือนกันเปี๊ยะ ไอ้ที่เกิดจากอุตสาหกรรมสายการผลิตพ่อแม่เดียวกันนะ พี่น้องยังไม่เหมือนกัน เพราะอะไร เพราะจิตดวงนั้นมันข้ามภพข้ามชาติ มันมีบุญกุศลของมัน เวลาไปตรวจลูกในครอบครัวเดียวกันไปตรวจดีเอ็นเอ กรรมพันธุ์พ่อแม่หมด แต่จิตใจไม่มีสิทธิ์เลย เป็นไปไม่ได้เลย จิตใจของเขา เขาสร้างของเขามา เลี้ยงอย่างนี้ เลี้ยงง่าย เลี้ยงยาก เลี้ยงดีไม่ดี มันเป็นกรรมของเขา มันเป็นเรื่องที่ของเขามา แล้วในปัจจุบันมันชำระ ชำระอย่างไร ชำระก็ชำระกิเลสตรงนี้ไง

พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลนะ คุณิ พระนันทะเหมือนพระพุทธเจ้าเปี๊ยะเลย เดินไปไหนเขาจะปู เขานึกว่าพระพุทธเจ้ามาเลย พระอรหันต์บางองค์นะ หง้อยเปี๊ยะ เป็นค่อม พระอรหันต์ทำไมร่างกายไม่เหมือนกันล่ะ พระอรหันต์เดียวที่ในพระไตรปิฎก พอมันไปลูบเล่นก็คิดว่าใช่ มันไม่ใช่ สิ่งนี้มันเป็นบุญญาธิการ มันเกิดมาจากในนี้ เกิดมาจากข้างใน ที่นี้เกิดจากข้างใน เขาว่าข้ามภพข้ามชาติ นรกสวรรค์ไม่มี สิ่งนั้นมันเป็นที่พักนะ จิตเราเหมือนรถเมล์ รถเมล์จะเข้าป้ายไหน จะจอดที่ไหน

เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ มันแว็บออก น้ำไหลมาเต็มที่แล้วนะ พอมันโดนประคูดมันสะกิด น้ำจบแล้ว เวลาท่านพูดอย่างนั้นต้องขึ้นใหม่ ก็เป็นบทใหม่ไปเลย

การศึกษา ศึกษาเป็นสิ่งที่ดี แต่ศึกษาแล้วมันต้องวางไว้ แล้วเราต้องทำความจริงของเรา

คำถามนะ

ถาม : พระอรหันต์ในสมัยปัจจุบันสามารถนิมนต์พระพุทธเจ้ามาเป็นประธานในพิธีกรรมสำคัญๆ ได้หรือไม่

หลวงพ่ : คำถามนี้มันมีเลศนัย “พระอรหันต์ในสมัยปัจจุบันสามารถนิมนต์พระพุทธเจ้ามาเป็นประธานในพิธีสำคัญๆ ต่างๆ ได้หรือไม่”

เพราะว่าคำว่า “นิมนต์พระพุทธเจ้ามา” มันมีหลายอย่าง พระอรหันต์ในสมัยปัจจุบันเริ่มต้นต้องเชื่อก่อนว่าพระอรหันต์ในสมัยปัจจุบันมีจริงเปล่า ถ้าพระอรหันต์ในสมัยปัจจุบันมี อันนี้สิ่งที่ว่านิมนต์พระพุทธเจ้ามาเป็นประธานในพิธี

พระอรหันต์ไม่ต้องนิมนต์นะ เพราะในประวัติหลวงปู่มั่น เวลาหลวงปู่มั่นบรรลุนิพพานขึ้นมา มีพระในสมัยพุทธกาลมานุโมทนามหาศาลเลย ในประวัติหลวงปู่มั่นบอกเลย มีพระอรหันต์ มีพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ามานุโมทนากับหลวงปู่มั่น ในประวัติหลวงปู่มั่น

พอแจกประวัติหลวงปู่มั่นออกไป คึกฤทธิ์ ปราโมทย์เขาเขียนโต้แย้งมา บอกว่าหลวงปู่มั่นสอนให้คนโง่หรือสอนให้คนฉลาด เพราะว่าพระอรหันต์ในเมื่อดับสูญไปแล้ว ดับสูญไปแล้ว แล้วพระอรหันต์ที่ไหน พระพุทธเจ้าที่ไหนจะมานุโมทนาละ นี่ปัญญาของคึกฤทธิ์นะ พระอรหันต์ดับสูญไปแล้ว คำว่า “ดับสูญไปแล้ว” ก็คือว่าพระอรหันต์ไม่มี ดับสูญ ไม่มี

แต่ในการประพฤติปฏิบัติบุญจากกิเลส บุญจากกิเลส มโนวิญญาณปิ นิพพิทุทติ มโนสมุพสุเสปิ นิพพิทุทติ ต้องทำลายมโน ต้องทำลายใจ อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจิสฺสูติ อาสเวหิ อาสวะสิ้นไป จิตฺตานิ วิมุจฺจิสฺสูติ ตัวจิตไม่มี มโนคือจิต จิตคือมโน พระอรหันต์ไม่มีจิต ถ้ามีจิตจะมีภพ มีภพคือปฏิสนธิวิญญาณ ปฏิสนธิไม่ใช่วิญญาณรับรู้นะ เรามีวิญญาณขั้น ๕ ปฏิสนธิวิญญาณ ปฏิสนธิคือตัวภพ คือตัวพลังงานเฉยๆ ไม่ใช่ความคิด ขณะคนจะไปเกิด คนที่ยังจำชาติตัวเองไม่ได้ ในปัจจุบันความคิดเราจะระลึกได้ตั้งแต่เด็ก พอเราจะตาย มันจะหุดสั้นเข้ามา หุดสั้นเข้ามาจะ หุดสั้นเข้ามามันก็เป็นตัวจิต พอตัวจิตออกจากร่าง ออกจากร่างไปมันก็ไปภพต่างๆ นี้โดยปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตไปเกิด นี่ตัวจิต ตัวภพ ตัวนี้มันจะไปเกิดต่อๆ ไป แล้วมันจะทับไปเรื่อยๆ เวลาบุญเพนิวาसानุสติญาณ ย้อนอดีตชาติ มันจะเข้าไปในข้อมูลอย่างนั้น

ที่นี้พระอรหันต์ทำลายภพนี้หมดเลย ถ้าพระอรหันต์ไม่ทำลายจิต ไม่ทำลายภพนะ มารมันจะเห็น มารจะตามไป พระในสมัยพุทธกาลเวลาสำเร็จ มารจะรื้อค้น พระพุทธเจ้าบอก “มารเอ๋ย เรือรื้อค้นขนาดไหนก็ไม่เจอลูกศิษย์ของเราหรอก ไม่มีทางเจอ ไม่มีทางเจอ ไม่มีทางเจอ”

เวลาพระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระพุทธเจ้ามาเข้าปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสาณัญญาตนะ

พระอรหันต์มีจิตใหม่ พระอรหันต์มีธรรมชาติ วิมุตติสุข วิมุตติธรรมใหม่ มีวิมุตติธรรม วิมุตติธรรมนี้มาเข้า มาเข้าตั้งแต่ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน เข้าสมาบัติ แล้วระหว่างกลางนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน

มโนวิญญาณปี นิพพิณฑติ มโนสมุสเสปี นิพพิณฑติ มโนในอาทิตตปริยายสูตร มโนทำลายมโน ทำลายจิต ถ้าทำลายจิต ตัวภพไม่มี ตัวภพไม่มี ตัวภพคือตัวฐาน ความคิดมาจากไหน มาจากภพ มาจากฐานที่ตั้ง มาจากหัวใจ โลกทัศน์ ตัวโลกสำคัญมาก โลกข้างนอกไม่สำคัญเท่ากับ โลกของจิต ตัวจิต ตัวสัตว์ผู้ข้อง ตัวใจเรานี้ ตัวผูกพันนี้ ตัวสะสมกรรมนี้ กรรมดีกรรมชั่วมันสะสมที่นี้ เกิดคิดเกิดชั่ว ตัวนี้ตัวเกิด แล้วตัวทำลายมันสะอาด ทำลายถึงที่สุดแล้วพ้นออกไปจากภพ พ้นออกไปจากกิเลส อวิชชา ภวาสวะ อวิชชาสวะ กิเลสสวะ ภวาสวะ ตัวภพทำลายหมดแล้ว พอทำลายไป ลื่นไป สูญสิ้นจากวัฏฏะ สูญสิ้นจากโลก แต่มีอยู่ ในเมื่อมีอยู่เพราะอะไร เพราะพุทธธรรม สงฆ์รวมอยู่ที่นั่น

อันนี้สิ่งที่ถ้าเป็นพระอรหันต์จริง ทำคุณงามความดีจริง องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะมานุโมทนา เวลาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งแต่องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ไปอบรมปัญญาวัคคีย์เป็น ๖ ทั้งองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปสอนยสะอีก ๕๔ “ภิกษุทั้งหลายทั้ง ๖๐ ทั้งองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เธอทั้งหลายเป็นผู้พ้นบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์”

บ่วงที่เป็นโลกคือโลกธรรม ๘ คือสิ่งลาภสักการะของโลกเขา

บ่วงที่เป็นทิพย์คือว่าพวกตั้งแต่พรหมลงมาอนุโมทนา

“พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธอจงไปอย่าช้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนั้” อย่าช้อนทางกัน ต่างคนต่างแยกออกไปเพื่อสังขาร เพื่อความร่วมมือของโลก นี้มันพ้น

พระอรหันต์มีไหม ถ้าพระอรหันต์มี องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ ๖๑ องค์กรเผยแผ่ธรรมมาจนถึงปัจจุบันนี้ แล้วครูบาอาจารย์ที่เป็นสังขารจริง ถ้าองค์กรไหนเป็นสังขารจริง องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีพระองค์เดียวยังสร้างศาสนาฝังไว้กับโลกขนาดนี้ ครูบาอาจารย์ของเราที่เป็นสังขารจริง สอนได้จริง ออกจากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง มันเป็นประโยชน์กับโลกไหม

ถ้ามันไม่หลุดออกจากโลก ทำไมองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกตั้งแต่ปัญญาวัคคีย์ว่า “เธอจงไปอย่าช้อนทางกัน โลกเขาเราร้อนนั้” แล้วถึงพุทธกาลโลกเราร้อนไหม แล้วครูบา

อาจารย์ของเราสิ้นกิเลส เชื่อว่าสิ้นกิเลส เพื่ออรรถธรรม เพื่อความร่วมมือของโลก เพื่อความร่วมมือของสิ่งจะความจริง เทวดา อินทร์ พรหมต้องมาฟังเทศน์ สิ่งที่มาฟังเทศน์ ฟังอะไร ฟังอริยสัจ

เทวดารู้อะไร เทวดาก็รู้แต่สมบัติของเขา รู้แต่โลกทิพย์ของเขา แต่เทวดาไม่รู้จักอริยสัจ ไม่รู้จักสิ่งจะความจริง เพราะเทวดา เทวดาดีกว่าเรานะ เราต้องกินนะ เทวดามาเห็นมนุษย์กินข้าว งงนะ เอ! มนุษย์ต้องกินอะไรกัน เพราะเทวดาเขากินวิญญาณาหาร เขากินทิพย์ของเขา เขาเพลินของเขา เขาเพลินเรื่องของเขา เขาไม่มีร่างกาย เขาไม่มีสิ่งบีบคั้น แล้วเขาจะไปพิจารณาอริยสัจอย่างไร

นี่ลงมาฟังธรรม มาฟังธรรมหลวงปู่มัน หลวงปู่มันพูดในประวัติหลวงปู่มันเยอะมากกว่า ท่านไม่มีเวลาว่างเลย ท่านต้องรับแขกตลอดเวลา

ต้องบอกว่า ในเมื่อพระอรหันต์องค์หนึ่งทำประโยชน์มากขนาดไหน ทำประโยชน์ขนาดไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างพระมาก็เพื่อความร่วมมือของโลก ไม่ต้องนิมนต์ไปเป็นประธาน อนุโมทนาอยู่แล้ว ถ้าเชื่อว่าพระอรหันต์มีจริงนะ

เพราะคำถามมันมีเลศนัยว่าเชื่อหรือเปล่านั้นมีพระอรหันต์ เพราะว่าอะไร เพราะว่าพระอรหันต์ในสมัยปัจจุบันนิมนต์พระพุทธเจ้า มันมีทางอื่น เขาก็คุยว่าเขาก็นิมนต์ได้

ถามว่าพระพุทธเจ้าจะมาหรือ นิมนต์แล้วพระพุทธเจ้าจะมาไหม ถ้าเอาพระพุทธเจ้ามา สิ้นค้าไม่มาหรอก เอาพระพุทธเจ้ามาเป็นสินค้า เอาพระพุทธเจ้ามาเป็นตัวดึงลากเข้ามา ไอ้พวกนี้ พวกซี เห็นลากสักการะไง ซีโลก ซีโครธ ซีหลง พระพุทธเจ้าไม่คลุกซี

แต่ถ้าเป็นพระอรหันต์จริง ทำเพื่อประโยชน์โลก ไม่ต้องนิมนต์ ไม่ต้องนิมนต์ ท่านอนุโมทนาอยู่แล้ว ทำดีใจ ทำดีกับดีเข้ากัน สัจธรรมคือสัจธรรม น้ำเข้ากับน้ำ น้ำมันเข้ากับน้ำมัน น้ำกับน้ำมันเข้ากันไม่ได้ ความดีของพระพุทธเจ้าสุดยอด แล้วพระองค์ไหนทำจริงได้จริง อนุโมทนาเลย อนุโมทนาแน่นอน เพราะผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกมีศาสนาพุทธศาสนาเดียวเท่านั้นที่บอกว่าเราตถาคตเป็นพระอรหันต์ ไปศาสนาอื่น มีศาสนาไหนบ้างที่ปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ มีแต่ศาสนาพุทธเราที่พระพุทธเจ้าปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ นี่ไง สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ แล้วสิ่งที่พระปฏิบัติขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ สิ่งที่เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต คือจิตมันเสมอกัน ใจจิตมันสะอาดบริสุทธิ์เดียวกัน จิตมันอยู่ในสถานที่เดียวกัน แน่นอน

เพียงแต่ว่าถ้าเป็นโลก นี้ไง พระพุทธเจ้า นั่งอยู่ไหน ไง แล้วก็ไปพยายามจะสร้างพระพุทธเจ้า
กันไง แล้วพระพุทธเจ้าในอกทำไมไม่สร้าง

นั่นมันสมมุติ มันเป็นสมมุติละ สมมุติขึ้นมาเพื่อสังคม ในสังคมขึ้นมามันก็ต้องมีที่หมาย
กันใช่ไหม จะลบล้างเลย นิพพานคือศูนย์ วงกลม แล้วทำอะไรกันล่ะ ทำอะไรกันไม่ได้เลย แต่ถ้า
วิธีไปนิพพานล่ะ เหตุผลจะไปนิพพาน มีข้อวัตรปฏิบัติใช่ไหม มีการกระทำใช่ไหม มัน
ทอดสะพาน พระพุทธเจ้าทอดสะพานไว้ให้เราเราก้าวเดินขึ้นมา ถ้าก้าวเดินขึ้นมามันก็เป็นสัจจะ
ความจริง

ฉะนั้น ถ้าพูด จะตอบโดยสะดวกบริสุทธิ์ โอ้โฮ! พูดดีกว่านี้อีก เพราะว่าบางทีเอา
พระพุทธเจ้ามาเป็นสินค้าอย่างนี้มันไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเพราะเราเป็นศากยบุตร เรามาเกิด เรา
มาบวชในศาสนา บุญคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันล้นฟ้าอยู่แล้ว แล้วเราทำไมต้อง
เอาท่านมา เอาสิ่งนั้นมาเป็นนั่นอีก

ถาม : การชำระหนี้สงฆ์ควรทำในกรณีใด บ่อยแค่ไหน ถ้าคิดหนี้วัดอื่นมาใช้หนี้พระสงฆ์
วัดนี้ได้ไหมคะ

หลวงพ่ : แล้วรู้ได้อย่างไรว่าเป็นหนี้สงฆ์

การเป็นหนี้สงฆ์นั้นะ ในสังคมไทยเรา ถ้าพูดถึง ถ้าหัวใจเราเป็นศีลธรรมนะ เราจะซึ้ง แล้ว
พวกเราจะเคารพธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก เราไปสร้างวัดสร้างวาถัน
แล้วเราเข้าไปในวัด แม้แต่เศษดินเศษฝุ่นติดเท้าเราออกไป นี่เป็นกรรมแล้ว นี่หนี้สงฆ์เกิดแล้วนะ
พอหนี้สงฆ์เกิดขึ้นมาแล้วเขาถือประเพณีนะ เพราะอะไร เพราะเราเป็นปู่ตายายเขาใช่ไหม ผู้เฒ่า
ผู้แก่ เราก็มีลูกมีหลาน ลูกหลานมันก็จะไม่รู้หนี้รู้ได้ใช่ไหม เขาถึงมีประเพณีก่อเจดีย์ทรายในวัด
ไง การก่อเจดีย์ทราย การกระทำสิ่งในวัด นั่นคือการชำระหนี้สงฆ์อย่างหนึ่ง ปู่ตายายพวกเราวาง
ประเพณีวัฒนธรรมไว้ แต่พวกเราตีความกันไม่ออก ไปดูถูกปู่ตายายเต้าล้านปี ตัวเอง
วิทยาศาสตร์ไง เดียวนี้วัดทั่วไปก็เลยเป็นธุรกิจ เป็นตลาด เป็นอะไรไปหมดเลย

วัดนะ ถ้าได้การถวายให้ภิกษุไปแล้วเป็นของสงฆ์ แล้ววัดนะ เวลาขอวิสุงคามสีมา ทุกคน
เอาคืนไม่ได้ ต้องออกกฎหมายเอาคืนนะ เอาคืนไม่ได้ เพราะเป็นของของสงฆ์ ของของสงฆ์นี้

ทำอย่างไรก็คือของของสงฆ์ เวลาเราสวดอุทิศกันนี่นะ ตั้งแต่ผิวดินลงไปถึงโลกอีกชั้นหนึ่งเลยล่ะ เพราะสิ่งนี้เป็นของของสงฆ์หมด แล้วเรารู้ไหม

นี่ในพระไตรปิฎกนะ ในพระไตรปิฎก นกมันไปกินพริกในวัดแล้วมันบินไปในป่า มันไปจี้ เม็ดพริกนั้นไปเกิดอยู่ในป่า พรานป่าไม่รู้ล่ะ เราไปเกิดเห็นต้นพริกอยู่ในป่า เราจะรู้ได้อย่างไรว่า ต้นพริกนี้มาจากไหน พรานป่านั้นไปเก็บพริกนั้นไปกิน พรานป่านั้นเป็นหนี้สงฆ์

ทีนี้เราเองเราจะรู้ได้อย่างไรว่าเราเคยทำอะไร เราจะไปรู้ได้อย่างไร

นี่ถ้าพูดถึงนะ ถ้าพูดถึงใจเป็นธรรม เห็นเรื่องอย่างนี้ล่ะ มันแบบว่าประสาเรา เรานี่นะ เรา กินอาหาร เวลากินอาหาร อาหารนี้เป็นประโยชน์กับร่างกายใช่ไหม พวกยาพิษ พวกสิ่งที่ยาฆ่าหญ้า เราดื่มเข้าไปเราตายไหม นี่ก็เหมือนกัน เรารู้ได้อย่างไรว่าอาหารในท้องตลาดมันมาถูกมาผิด เราไม่รู้ล่ะ ถ้าพูดถึงความจริง เราไม่รู้หรอก

ทีนี้ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาพระ เนื้อสัตว์ เนื้อสิ่งต่างๆ เพราะอาหารเราไม่รู้ไม่เห็น เรา ไม่ได้ยินไม่ได้ฟัง สิ่งนี้พระฉันได้ แต่สิ่งนี้เจาะจงเพื่อพระ พระฉันเป็นอาบัติทุกคำกลืนเลย นี่พูดถึงพระเป็นอาบัติ แต่หนี้สงฆ์มันสำคัญกว่านั้น ฉะนั้น คำว่า “หนี้สงฆ์” ถ้าเราไม่รู้ ขณะที่เด็กเราพูดเรื่องนี้ขึ้นมาเพราะอะไร บางทีมันเป็นเวรเป็นกรรม เราไม่รู้หรอก แล้วพูดอย่างนี้ไป เด็กบางคน เรียนโรงเรียนวัดไม่รู้หรอก ผลไม้ในวัดเก็บกินกันทั้งนั้นล่ะ นั่นของสงฆ์นะ แล้วเรากินเข้าไปเป็นหนี้สงฆ์ไหม ทีนี้ถ้าเป็นหนี้สงฆ์แล้วเขาเรียกทำผิดกรรม

ถ้าเป็นพระสงฆ์หรือว่าพระที่คืนนะ เขาจะอนุญาตไว้ก่อนไม่ว่าของนี้เป็นของสาธารณะ ของนี้คือของสงฆ์ เช่น ผลไม้เกิดในวัด ให้พระสงฆ์เก็บแล้วเอามาเป็นของสงฆ์ สงฆ์ฉันกันได้ แล้วถึงที่สุดแล้วเราก็มืดกฤหัสถ์เข้ามาช่วยงานใช่ไหม เราก็ให้ไว้ก่อน ให้ไว้ก่อน แต่ถ้าคนที่ตลาด เขาจะขอเพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ใจ

ของง่ายๆ เลย ของนี้ล่ะ เป็นของสงฆ์ ขอ พระให้ได้ พระให้ได้ สงฆ์ให้ หมดแล้ว แต่โดยสามัญสำนึกของเราเราไม่ค่อยกล้าขอกัน ไม่มีใครเห็น ไม่เป็นอะไรหรอก มั้บเลย

ในโบราณเรานะ ทางอีสาน พอเขาไปเที่ยวสวนกัน พอเขาไปเจอแดงโม ก็หิวมาก เขาไม่มีเจ้าของอยู่ล่ะ โบราณเขาทำกันแบบนี้ เพราะเขาแบบว่ามันเข้าถึงศีลธรรม เขาจะเอาไม่ทำเป็นขอ

แล้วเกี่ยวไว้ แล้วขอเค็ดผลนั้นไปกิน คือขอ คือขอ แต่ในเมื่อไม่เจอคนอยู่นะ ขอเถอะ หิวมาก ขอแล้วเค็ดเลย เพื่อเอาชีวิตรอด นี่มันสืบต่อกันมานะ เราเข้าตรงนี้ไม่ถึงนะ

ถ้าเป็นหนี้สงฆ์ เป็นวัดไหนก็แล้วแต่ ถ้าไปที่วัดนั้นได้ อย่าอายนะ ดูพระสิ เวลาพระปลงอาบัติ อริยวินัย อริยประเพณี ถ้าพระเป็นอาบัติ เวลาปลงอาบัติ ข้าพเจ้าเป็นอาบัติอย่างนั้นๆ ข้าพเจ้าจะสำรวมระวังต่อไป การปลงอาบัติคือประจานความผิดของตัวเอง แล้วเราไปชำระหนี้สงฆ์ เราจะไปอายุกรรมใครกระหมื่นอยู่ได้อย่างไรล่ะ เราทำผิดอย่างไรเราก็บอกอย่างนั้น มันจะได้สะอาดบริสุทธิ์ในใจเราใจ แต่ด้วยศักดิ์ศรีนะ ทำผิดแล้วไม่กล้ารับ ชำระหนี้สงฆ์นะ แต่ทำอะไรมา ไม่รู้อาย...อย่าอาย ทำได้ต้องรับได้ กล้าทำต้องกล้ารับ ถ้ากล้ารับแล้วมันปลดทุกอย่างในหัวใจออกหมดเลย

เราอยู่กับครูบาอาจารย์นะ หลวงปู่สุวรรณบอกเวลาพระมาปลงอาบัติ ไม่รู้จักอาบัติจะออกอาบัติได้อย่างไร ต้องรู้จักอาบัติซะใหม่ เราต้องรู้จักอาบัติ แล้วเรารู้ว่าเราผิดอะไร เราทำผิดอาบัติตัวนี้ เราทำพร้อมกับพระ เราทำพร้อมกับพระเขาเรียกว่าสภาคาบัติ เหมือนกับเราชวนกันไปลักของ แล้วเราจะมาสารภาพกัน ๒ คน อาบัตินี้ไม่ตก เราไปลัก เราชวนไปลักของ ถ้าเราลักของไป แล้วเราจะมาประจานกัน ๒ คนไม่ได้ เราต้องไปประจานกับคนอื่น เราต้องไปประจานกับพระองค์อื่น ใจว่าข้าพเจ้าทำอย่างนั้นๆ มา เพื่ออาบัติมันจะได้ปลงอาบัตตก

อาบัตปลงตกก็ไม่ตกนะ ถ้าอาบัตปลงตกนะ อ้าว! เรา ๒ คนรู้ด้วยกัน แล้วเราก็ก็นำมา แล้วเราก็ก็นำปลงอาบัตด้วยกัน มันก็ทำอยู่ ๒ คน เขาเรียกสภาคาบัติ ปลงไม่ตก นี่ต้องรู้จักอาบัต อาบัตเกิด เกิดอย่างไร เกิดแล้วสภาคาบัติทำร่วมกัน ไม่ได้ สมคบกันทำ ปลงอาบัตไม่ตก สมคบคนทำต้องไปประจานกับคนอื่น

แล้วอาบัต ครูอาบัต อาบัตหนัก อาบัตเบา อาบัตที่ปลงได้ อาบัตที่ปลงไม่ได้ แล้วปราชิก ๔ ไม่ต้องปลง มันขาดที่ตั้งแต่มีงทำเลย ทำเสร็จก็จบไปเลย ไม่ต้องปลง ปลงไปเถอะ ปลงอย่างไรก็ได้ อาบัตที่ปลงได้ อาบัตหนัก อาบัตหนักต้องสงฆ์ยกเข้าหมู่

ที่นี้พูดถึงหนี้สงฆ์นะ เวลาพระใช้ไหม เวลาเราไปทำของเรา ถ้าเราไปทำของเรา ใช้อย่างนี้ มันเหมือนกับบุญภาวะ ถ้าเราไม่รู้ มันทำไปแล้ว ทำไปแล้ว แต่มันก็ดี เพราะเราทำบุญอยู่แล้ว ก็บอกว่าชำระหนี้สงฆ์ ให้พระท่านรับ

มันมีอย่างนี้ละ ลูกศิษย์พระนี่มาหาเยอะ บอก “หลวงพ่อ เวลาผมภาวนาไป ผมเคารพ พระพุทธเจ้า ผมเคารพครูบาอาจารย์มากเลย แต่ทำไมเวลาผมภาวนาไปมันจะมีรูปพระพุทธเจ้า ขึ้นมา หรือบางทีมีรูปครูบาอาจารย์ที่เราเคารพบูชาขึ้นมา แล้วจิตมันก็เพ่งโทษ จะพูดอย่างนี้เลยว่า คำ คำสาดเสียดเสียด ทั้งๆ ที่ผมเคารพ ผมเสียใจมาก ผมอยากจะแก้ ผมเคารพนะ ผมเคารพครูบา อาจารย์ของผมนะ แต่เวลาผมทำสงบขึ้นไปมันจะเห็นภาพนั้นนะ แล้วความคิดมันจะเพ่งโทษ มัน จะติเตียนมากเลย จะแก้อย่างไร”

เราก็บอกนี่ไง ก่อนนอนนะ เราก็ทำวัตรใช่ไหม เราก็ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ครูบาอาจารย์เป็นพระสงฆ์ใช่ไหม ก็บอก รตนตฺตเย ปมาเทนฯ ขอมมา ขอมมา ขอโทษ ขอบ่อยๆ อันนี้มันเป็นกรรมเก่า นี่ไง ว่ากรรมเก่า กรรมเก่ากรรมใหม่ของเรามีมานะ พระในสมัยพุทธกาลนั่ง อยู่ที่ไหนก็แล้วแต่นะ จะมีผู้หญิงนั่งอยู่ข้างหลัง เวลาโยมเดินเข้ามา ผู้หญิงนั้นก็ไม่มี แต่ถ้านั่งอยู่ที่ โยมเดินเข้ามาจะเห็นผู้หญิงนั่งอยู่เลย พอเดินเข้ามาใกล้ ผู้หญิงไม่มี มันเป็นเงา รำลือกันไปทั่วจน พระเจ้าปเสนทิโกศลแปลกใจ พระเจ้าปเสนทิโกศลก็ไปนั่งดู เห็นเป็นพระองค์นี้ เห็นผู้หญิงนั่งอยู่ ข้างหลัง พอเดินเข้าไปใกล้ก็ไม่มี พอถอยออกมาห่างก็เห็นผู้หญิงนั่งอยู่นั้น พระเจ้าปเสนทิโกศล บอกว่าจะต้องเป็นพระพุทธเจ้าเท่านั้นถึงจะรู้ ก็ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าทำไมมันเป็น อย่างนี้

พระพุทธเจ้าบอกนี่กรรมเก่า พระองค์นี้เคยบวชในสมัยพระพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ มา แล้วไป เพ่งโทษว่าพระองค์นี้มีเรื่องผู้หญิงไง ทั้งที่เพ่งโทษเขา คือใส่ความเขา มันไม่เป็นความจริง ไปใส่ ความเพราะไม่พอใจกัน กรรมอันนั้นมันตามมา

จนพระเจ้าปเสนทิโกศลสงสารมาก เพราะถ้าเป็นอย่างนี้ชาวบ้านเขาจะติเตียนกันไปตลอด เพราะมันเห็นจริงๆ มันเห็นเลย แต่เข้าไปไม่มี พระเจ้าปเสนทิโกศลเลยนิมนต์ แบบว่าสร้างกุฏิให้ อยู่ต่างหาก แล้วดูแลเลยไง นี่เป็นกรรมเก่าละ

สิ่งที่เป็นกรรมเก่ากรรมใหม่ กรรมเก่าก็มี กรรมอนาคตจากปัจจุบันนี้จะไปสร้างกรรม อนาคต แต่พระพุทธเจ้าสอนเรื่องกรรมปัจจุบัน ลบกันที่นี้ แต่กรรมเก่ากรรมใหม่มันจะสะท้อนถึง ทักษณคติ สะท้อนถึงเขาวนปัญญา สะท้อนถึงสติเหนียวรั้ง สะท้อนถึงสติเหนียวรั้งดีมันจะเหนียวรั้ง เราไว้ สติเหนียวรั้งไม่ดี เราจะเป็นคนที่จุ่นเฉียว แล้วควบคุมตัวเองไม่ได้ อันนี้มันเป็นสิ่งที่เราทำ มา แต่อย่าเสียใจ เราทำมาแล้วนะ เราต้องยอมรับ ยอมรับสิ่งที่ทำมา นี่คือวิบาก ถ้าวิบาก ถ้าไม่มีผล

มันจะเป็นวิบากได้อย่างไร สิ่งที่เราทำมาแล้ว แต่เราไม่รู้ที่เราทำมาชาติใดชาติหนึ่ง ที่นี้ในปัจจุบันนี้ถ้ามันเกิดสภาวะแบบนี้มันเป็นวิบาก เป็นผล เราถึงต้องฝัน ต้องสู้ ต้องสู้

ทุกข์ควรกำหนด พระพุทธเจ้าสอนทุกข์ควรกำหนด พระพุทธเจ้าไม่สอนให้หนีทุกข์ คนหนีทุกข์ไม่ได้ ทุกข์แก้ไม่ได้ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ทุกข์คือผล คือวิบาก คือสิ่งที่เป็นอย่างเช่น ร่างกายเรา มนุษย์สมบัติ มันผลมาจากไหน แล้วเราฆ่าตัวตาย ทำลายมันทิ้งไปหรือ ทุกข์ควรกำหนด กำหนดร่างกายมันทุกข์จริงไหม มันเป็นความจริงไหม มันเป็นของเราจริงไหม เป็นเราจริงๆ นะ มนุษย์สมบัติ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัตินี้หรือทรัพย์ เพราะมีร่างกายมันถึงบีบคั้นหัวใจเรา มันมีต่างๆ มันบีบคั้นหัวใจเรา มันเป็นของเราจริงๆ แต่จริงตามสมมุติ จริงตามวาระจริงตามชีวิตหนึ่ง ชีวิตหนึ่งเกิดเป็นมนุษย์แล้วต้องตายไป แล้วต้องทิ้งร่างไว้ที่นี้ จิตเราต่างหากมันจะมีผลไปข้างหน้า แต่ร่างกายต้องทิ้งไว้ที่นี้ มันจริง จริงได้แค่นี้ถึงเป็นสมมุติ มันไม่เป็นความจริงแท้

ความจริงแท้คือหัวใจที่มันไม่เคยตาย แล้วความจริงแท้ที่เป็นสังขารมันเห็นความจริงแท้ความจริงแท้ อันนี้ ถ้าจิตมันทิ้ง มันทิ้งทฤษฎี ไม่ได้ทิ้งร่างกาย ทิ้งความทฤษฎีมานะในหัวใจ สักกายทฤษฎีความเห็นผิด ถ้ามันเป็นความเห็นถูกมันก็เป็น โสดาบัน พระโสดาบันละสักกายทฤษฎี ละความเห็นผิดในร่างกายนี้ ถ้าเป็นสังขารขึ้นมามันจะทิ้งจากภายใน ถ้าทิ้งจากภายใน มันทิ้งไปจนถึงที่สุด นี่คือสังขารความจริง

แต่ในปัจจุบันนี้มันเป็นจริงตามสมมุติ มันมีสมมุติจริง เราต้องจริงตามสมมุติ มันจริงตามสมมุติไป กรรมเก่ากรรมใหม่มันมาอย่างนี้ กรรมเก่าสร้างมาให้เราเป็นมนุษย์สมบัติ อันนี้ อริยทรัพย์ อริยทรัพย์ เอาร่างกาย เอาความคิดทำมาหากิน ประกอบอาชีพ ก็เอามาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง แล้วหัวใจมันได้อะไร หัวใจมันได้ประโยชน์อะไร ถ้าหัวใจมันมาศึกษาธรรมะแล้ว แล้วมาปฏิบัติทางธรรมะ นี่สังขารมันเกิดที่นี้ อาหารธรรมะ ใจกินธรรมะเป็นอาหาร ใจกินวิญญาณาหาร กินความรู้สึกเป็นอาหาร ใจไม่กินปัจจัย ๔ เป็นอาหาร กรรมเก่ากรรมใหม่มันมาอย่างนี้ สิ่งที่เป็นกรรมเก่ามา ถ้าเรารู้แล้ว

จะบอกว่าโยมทุกข์นะ คุณิ ชีวิตเราทุกข์ใหม่ ลุ่มๆ ดอนๆ ทุกข์ทั้งนั้นนะ แล้วเป็นทุกข์แล้ว ก็มันทุกข์อยู่แล้ว มันจะทำอะไรอีก จะมาเอาเวลาที่ไหน ก็ทุกข์อันนั้นนะเอามาคิด ทุกข์ที่เราเผชิญ

เอามาคิดว่าทุกขใหม่ แล้วยังจะทุกข์ซ้ำซากอีกใหม่ ถ้าไม่ซ้ำซาก เราจะทำอะไร เราจะหาทางออกอย่างไร เราจะมีวิธีการอย่างไร มันเป็นอย่างนั้นนะ มันเป็นตั้จะความจริง

คูติ คูหลวงตาเรติ ๕๐ กว่า คูชีวิตท่านติ ท่านอยู่ของท่านองค์เดียวอยู่ในวัด

พระอรหันต์มีเท่านี้เองหรือ พระอรหันต์อย่างนั้น

แต่วิมุตติสุขมันสุขของมันอยู่ในตัว แต่ร่างกายมันก็เสื่อมสภาพอย่างนั้นเป็นธรรมดา ก็ต้องอยู่อย่างนั้นไง แล้วไม่ใช่ว่าเป็นพระอรหันต์แล้ว โอ้โฮ! มันจะเป็นเรื่องโลกธรรมไง

นั่นเป็นโลกธรรมนะ เป็นพระอรหันต์แล้วจะมีคนมานอบ มีคนมาดูแล โลกๆ ถ้ามีคนมาดูแลนะ ไปคูติ ดาราไปไหนเจี้ยวจ้าวเลย แล้วมันมีอะไร คนดูแลนี้เป็นภาระหมด มันเป็นภาระกันทั้งนั้นนะ แต่สังขารเรา พระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ภิกษุ หลวงตาท่านพูดอยู่ ภิกษุไม่ทรงธรรมทรงวินัย ใครจะทรง

ถ้าภิกษุทรงธรรมวินัยไง ธรรมวินัย ธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอามาเจือจางกัน เอามาเผื่อแผ่กัน เอามาเห็นสมควรต่อกัน แล้วชวนขวยเข้าไปให้เห็นธรรม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต มันถึงจะเป็นประโยชน์กับเรา ธรรมะเป็นอย่างนี้ เราถึงต้องสู้ ต้องสู้ นะ สู้กับใคร สู้กับทิวภูมิมานะที่มันอยากสะดวกที่มันอยากสบาย ที่มันอยากจะนอนจมอยู่กับกิเลสไปปลุกมันให้ตื่น ถ้าปลุกหัวใจตื่นนะ คนตื่นกินอาหารได้ คนหลับไหลอยู่ ไปป้อนอาหารนะ มันล้มตาย จิตหลับไหล จิตไม่รู้จักตื่น เอารธรรมะมาป้อน “โลกเขาไม่มีเวลาแล้ว เวลาเราก็ไม่มี อาชีพเราก็รัดเข้ามา” จิตมันหลับไหลแล้วไม่เห็นคุณค่า

ถ้าจิตตื่นนะ สิ่งในโลกนี้นะ เขาเจือจางกันได้ ช่วยเหลือเจือจางกันได้ แต่ธรรมะนี้ พระพุทธเจ้าเป็นคนชี้ทาง เป็นคนบอก ใครเจือจางกันไม่ได้ เจ็บไข้ได้ป่วยในร่างกาย หมอมาฉีดยาเข้าไปได้ ถ้าพูดถึงธรรมะฉีดเข้าไปในหัวใจได้นะ พระพุทธเจ้าทำให้หมดแล้ว มันทำไม่ได้ มันต้องสร้างเอง มันต้องเกิดจากใจ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะกิเลสมันอยู่สติจิต มันอยู่ปฏิบัติมันไม่อยู่ที่ความคิดหรือ ความคิดคิดดีก็ได้ คิดชั่วก็ได้ เวลาคิดดีนี่ โอ้โฮ! ดีมากๆ เลย แล้วมันอยู่กับเราตลอดไปไหม ความคิดดีๆ จะอยู่กับเราตลอดไปไหม ไม่หรือก ปีสองปีนะ อย่างมาก ปีสองปี ๕ ปีนะ มันก็คิดใหม่แล้ว ความคิดอันนั้นถึงแก่กิเลสไม่ได้

แต่ถ้าเป็นภาวนามยปัญญามันออกมาจากจิต จิตที่มาจากจิต ปัญญาที่เกิดจากจิต ปัญญาที่เกิดจากความรู้อันนี้ไม่ได้เกิดจากสมอง โลกนี้ ปัญญาสมองนี้มันเป็นศูนย์ประสาท มันเป็นข้อมูล สมองจำได้แค่ไหน ถ้ามันเป็นปัญญา มันจำมา มันมาพร้อมกับกิเลส นั่นนะ มันแก้กิเลสไม่ได้ มันถึงเป็นสุขุมยปัญญา จินตมยปัญญา แก้กิเลสไม่ได้ ภาวนามยปัญญานั่นที่แก้กิเลส

แล้วภาวนามยปัญญา โลกุตตรธรรมมันเกิดอย่างไร โลกุตตรปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นมามันต้องเกิดจากสมาธิก่อน เกิดจากสังขารอันนั้นก่อน แล้วเราก็อธิเบญจอินทรีย์ขึ้นมา นี่มันเป็นอย่างนี้นะ มันเป็นความจริง ฉะนั้น ถ้าเป็นความจริง เราต้องทำจริง ไม่ใช่พยายามจะครอบงำให้มันเป็นอย่างที่เรารารถนา มันไม่เป็นอย่างที่เรารารถนาหรอก มันอยู่ที่จริตนิสัย อยู่ที่กรรมนี่ไง อยู่ที่การกระทำ

ถึงบอกว่า พยายามจะบอกว่าอย่างน้อยเนื้อดำใจกับชีวิตนี้ เอาแค่ว่าเราเกิดเป็นมนุษย์ สมบัติอันนี้มีค่าที่สุดแล้ว แก้วแหวนเงินทอง หน้าที่การงานต่างๆ เพราะมีเราเราถึงมีสิ่งนั้น เพราะมีเราถึงมีสิ่งนั้น เราตายจากเขาไป เขาพลัดพลากจากเราไป มันก็ต้องพลัดพรากเป็นธรรมดา แต่คุณงามความดีที่เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีสิ่งใดบ้างที่มันติดใจเราไป ติดใจเราไปนะ บุญกุศล สิ่งที่เป็นคุณงามความดีมันติดกับใจเราไป มันเป็นนามธรรม มันไม่ตกอยู่กับโลกนี้หรอก โลกที่มันตกอยู่กับโลกนี้คือปัจจัยเครื่องอาศัย คือร่างกายที่มันจะทิ้งไว้กับโลกนี้ คุณงามความดีถึงที่สุดแล้วเป็นอริยมุมิ มันจะไปกับใจของเรา

อันนี้ถึงเกิดมาแล้วอย่าท้อแท้ ชีวิตนี้เป็นอย่างนี้ เราก็เป็นแบบโยมมานี้แหละ เราก็เป็นแบบโยมมา เราก็ทุกข์ยากมาเหมือนกัน แต่เพราะมันมีจิตใจ จิตใจที่เข้มแข็งมันถึงออกแสวงหา มันออกทำจริง เวลาพระออกประพฤติปฏิบัติ ทำไม่ปฏิบัติแล้วทำไมไม่ถึงบรรลุเป้า เพราะอ่อนแอ เพราะไม่มั่นคง เพราะจิตใจโลเล แต่ถ้าจิตใจเรามั่นคงแล้วเป็นสัมมาทิฐิ อย่างมั่นคงในมัจฉาทิฐิ ถ้ามีสัมมาทิฐิ มีครูบาอาจารย์นะ เราปฏิบัติขนาดไหน ขึ้นไปสนทนารธรรมกับท่าน เปิดอกเราให้ท่านตรวจสอบ มันจริงหรือมันเท็จ

เราจะเข้าใจว่าเราถูกทั้งนั้นนะ กิเลสมันต้องเข้าใจตัวเองทั้งนั้นนะ ดีหมด ถูกหมด สัมมาทิฐิ ถูกต้อง พระพุทธศาสนา ศาสนาแห่งปัญญา...ปัญญาของกิเลสมันก็ไม่รู้ตัวนะ เพราะเราไม่เคยผ่านงาน เราไม่เคยทำงาน เราจะไม่รู้หรืออะไรจริงอะไรเท็จ ครูบาอาจารย์ท่านนั้นท่านผ่านแล้ว ท่านรู้แล้ว ท่านจะสอนเราได้ นั่นจะเป็นประโยชน์กับเรานะ อันนี้เป็นข้อหนึ่ง

ถาม : ถ้าเจอรูปสวย กามกิเลสเกิด ให้พิจารณาจิตที่จิตว่ารู้ทันว่ากิเลสเกิดดับอย่างไรพอหรือเปล่า หรือจะต้องพิจารณาอสุภะว่ารูปนี้ไม่สวย มีแต่มดครก มีแต่ผิวหนังขาวๆ คลุมอยู่ บางคนบอกว่าให้จิตเกิดดับก็พอ เพราะถ้าอสุภะถือว่ารูปปรุงแต่ง

หลวงพ่ : นี่อภิธรรมกับกรรมฐานปนกัน ไอ้ข้อสุดท้ายนี่มันเป็นอภิธรรมไง เพราะบอกว่าบางคนบอกว่าให้จิตเกิดดับก็พอ เพราะถ้าอสุภะถือว่าปรุงแต่ง ถือว่าปรุงแต่งไง

เราจะพูดอย่างนี้ก่อน เพราะถ้าอย่างนี้ เพราะมีลูกศิษย์มาหาบ่อย บอก “หลวงพ่ ธรรมะนี้นะ เข้าใจหมดเลย ผมเข้าใจธรรมะหมดเลย แต่เวลาเงินเดือนออกมันควบคุมไม่ได้ ใช้หมดเลย แล้วกลางเดือน ลีนเดือนก็ไปกู้มาใช้ทุกทีเลย จะทำอย่างไร”

เราก็จะบอกว่า รู้ๆ อยู่ แต่ควบคุมใจตัวไม่ได้ เพราะอะไร เพราะไม่ได้ฝึกฝน ถ้าเราฝึกสติ ฝึกต่างๆ ฝึกให้เห็นโทษ ฝึกสตินะ รู้จักการเก็บใช้สอย รู้จักการใช้ให้ชนเดือน รู้จักสิ่งต่างๆ มันอยู่ที่การฝึกนะ ธรรมะรู้ ดีชั่วรู้ทั้งนั้นนะ แต่ควบคุมใจตัวไม่ได้

ย้อนกลับมาที่รูปสวย คำว่า “รูปสวย” นี้นะ มันต้องดูอย่างนี้ก่อน ปัญหาของคนตอบส่วนปัญหาคนตอบนะ เราจะตอบทั้งหมด คำว่า “รูปสวย” มันอยู่ที่ว่าจิตของคน บางคนคิดว่าสวย บางคนดูแล้วไม่สวย กามนี้ะ โทสจริต โมหจริต โทสจริต พุทธจริต จริตต่างๆ ถ้าจริตมันชอบ มันมองตรงนี้มันก็สวย ถ้าจริตมันไม่ชอบ มันก็ไม่สวย ถ้าไม่สวย มันก็ไม่เกิดกามราคะ แต่ถ้าไม่สวย ไม่เกิดกามราคะ มันก็ไปเกิดเรื่องอื่นนะ เพราะกามราคะมันมีอยู่ คือไม่ชอบอย่างนี้มันก็ไปชอบอย่างอื่น ถ้าคนพื้นฐานของกิเลสมันมีอยู่แล้วนะ มันต้องแสดงออกแน่นอน แต่มันจะแสดงออกทางช่องทางไหน ทีนี้ถ้าคนจริตมันชอบ มันจะแสดงออกช่องทางนี้ ถ้ามันแสดงออกช่องทางนี้ เราจะแก้อย่างไร

ทีนี้การแก้ การแก้ไม่ใช่ว่าสูตรมันจะสำเร็จ ไม่มี สูตรสำเร็จ ถ้าเราชอบอย่างนี้ เราต้องการอย่างนี้ มันเป็นอย่างนั้นปั๊บ มันก็แก้ได้อย่างเดียว เหมือนกัน เรามีน้ำพริกถ้วยเดียว ใจพอน้ำพริกถ้วยเดียว เราคิดว่าใครต้องกินอาหาร กินน้ำพริกถ้วยนี้อร่อย แต่ถ้าคนชอบน้ำพริกมันก็ชอบ ฉะนั้น ถ้าพูดถึง แต่ส่วนใหญ่แล้วมันชอบ ฉะนั้น พอส่วนใหญ่ชอบ ในการประพฤติกปฏิบัติมีสติ อันแรกคือมีสติก่อน มีสติยับยั้งปั๊บ ถ้ามีสติปั๊บนะ ความคิดว่าสวยดับ

แต่พอเห็นว่าสวย แล้วเราจะแก้ว่าสวยให้ไม่สวย แก้ว่าสวยให้ไม่สวย แก้จนตาย ก็มันสวยไปแล้ว เราจะให้ไม่สวยได้อย่างไรละ แต่ถ้าตั้งสติปั้บ ความคิดมันกลับมามากเลย ดับก่อน ดับรูปที่สวยไม่สวยนั้นก่อน มีสติยับยั้งไว้ก่อน

ทีนี้เวลาเราพูดถึง พระถ้าไม่ปฏิบัตินะ มันมีมากนะ พอประพาศปฏิบัติใหม่ๆ “เมื่อก่อนนะผมเป็นคนขี้โกรธมาก ผมเป็นคนขี้หลงมาก ผมคิดเหล่าติดยา เดียวนี้ผมไม่โกรธ ไม่หลง”

เราไม่เชื่อเลย เราไม่เชื่อเลย คือเขาขยับยั้งได้เท่านั้นนะ เขาจะบอกเขาละความโกรธ ความหลง เพราะละความโกรธ ความหลง ละความสวยได้ ละกามราคะได้ มันพระอนาคามีนะ

พระโศดาบัน นางวิสาขาเป็นพระโศดาบัน ลูก ๒๑ คน พระโศดาบันละความสวยความงามไม่ได้นะ คนจะละความสวยความงามได้มันต้องพระอนาคามี แล้วเอ็งปฏิบัติ ๒ วัน ๓ วัน เอ็งบอกว่าเอ็งละความโกรธได้ เอ็งละความหลงได้ เอ็งพูดไปเถอะ เอ็งพูดไป มันละได้ตอนที่จิตมันดีใจ พอเราตั้งใจทำดีมันก็ดีขึ้นมา เราละได้เราก็ภูมิใจนะ พอเดียวจิตมันถอยนะ ไอ้ที่ว่าไม่โกรธๆ เป็นไฟเลยละ

ทีนี้ประสาธนะ เราตั้งสติไว้ แล้วไอ้ที่ว่ามันเป็นนอสุภะ เราให้คิดเป็นนอสุภะได้ คิดเปรียบเทียบได้ คิดเปรียบเทียบ คิดเปรียบเทียบได้ พอคิดเปรียบเทียบแล้วจิตมันจะพัฒนา คำว่า “จิตพัฒนา” เราไปเห็นเข้า พอมันถูกใจเข้า มันจะฝังใจ ถ้าจิตเรา จิตมีสติยับยั้งปั้บ แล้วเราใช้ปัญญา มันก็แยก คือเราแยกความคิดออกมา

อารมณ์ใดก็แล้วแต่นะ แล้วถ้าเราตามอารมณ์นั้นไปจะไปแก้อารมณ์นั้นนะ ตายเลย เว้นไว้แต่มีสติที่เราใช้สอน เราสอนว่าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ คิดเรื่องอะไรก็ได้ มีสติตามไป สติตามความคิดไป สติตามความคิดไป มันคิดเรื่องอะไรก็ได้ ตามความคิดไป ไม่ใช่ดูเฉยๆ ดูเฉยๆ นี่มันเพ่ง มันเพ่งอย่างนี้มันไม่มีเหตุมีผล มันเป็นมิจฉา คือเวลามันปล่อยมันไม่มีสติ

แต่ถ้าเรามีสติตามความคิดไปนะ จะคิดเรื่องอะไรก็ได้ แต่มีสติตามไป เอ็งคิดเรื่องอะไรแล้วพอมันคิดไป ปัญญามันจะทัน คิดแล้วดีหรือชั่ว คิดมีสุขหรือทุกข์ มันเห็นผลตรงนั้น พอมันเห็นตรงนั้นมันก็เห็นโทษ คำว่า “เห็นโทษ” กว่าเราจะคิดรอบใหม่ มันจะคิด เดียวมันคิดรอบใหม่อีก พอคิดรอบใหม่ไป เอ็งก็คิดเมื่อกี้แล้ว แล้วคิดมาแล้วก็เหยียบหัวใจ เอ็งมีอะไร มันปล่อยบ่อยๆ ครั้ง พอมันปล่อยบ่อยๆ ครั้ง นี่จะเป็นสมาธิ

ฉะนั้น เวลาคิดเรื่องสวย ถ้าเรื่องสวย ถ้าเราคิดตามไปนะ ถ้ามันพอใจมันจะไปเต็มทีเลย เราเอาสติยับยั้งไว้ พุทโธก็ได้ ยับยั้งไว้ก่อน แต่ถ้าอสุภะ อย่างที่ว่าอสุภะมันก็เปรียบเทียบ เปรียบเทียบให้เห็นโทษของมัน ถ้าเขาสวย เราสวยไหม ถ้าเขาสวย เราต้องสวย เพราะเขามีหนัง เราก็มีหนัง เขามีเนื้อ เราก็มีเนื้อ เขามีกระดูก เราก็มีกระดูก เขามีอะไร เรามีหมดเลย ทำไมไม่มองว่าเราสวยบ้างล่ะ ทุกคนไม่มองว่าตัวเองสวยนะ ไปมองคนอื่นสวย แต่จริงๆ ก็มันสวย ก็มันพอใจใจ ไม่มีเรานะ กามราคะเกิดที่ไหน

เข่าว่ากามราคะเกิดระหว่างที่เพศสัมพันธ์ เกิดระหว่างหญิงกับชาย...ไม่ใช่ กามราคะเกิดที่ใจ เอาศพผู้หญิงกับเอาศพผู้ชายมานอนคู่กัน ศพผู้หญิงกับศพผู้ชายจะมีความรู้สึกใหม่ แต่ถ้าใจมันพอใจนะ กามราคะมันเกิดที่นี้ก่อนนะ เกิดที่ตัวมันก่อน แล้วมันถึงออกมาเป็นกามราคะ เป็นกามฉันท์ แล้วออกมาเป็นกามราคะ ออกมาเป็นเรื่องโลก

แต่ถ้ามันตัดที่ใจๆ ข้างนอกไม่มี กามราคะมันดับที่นี้ กามราคะไม่ดับข้างนอก ข้างนอกดับ กามราคะไม่ได้ กามราคะดับที่นี้ พุทโธเกิดที่นี้ สมาธิเกิดที่นี้ ดับกิเลสดับที่ใจ ดับที่ใจถึงรื้อค้นที่ใจ พอดั่งสติปัฏ มั่นที่อยู่ที่ใจ พอดั่งสติปัฏ มั่นอยู่ที่นี่ แล้วใช้ปัญญาไล่เข้ามา ปัญญาไล่เข้ามา ปัญญาไล่เข้ามาเรื่อยๆ มั่นที่อยู่ที่ว่าบางทีได้ บางทีไม่ได้ ถ้าบางทีได้ มันก็มีสติดี ปัญญาดี เหมือนการภาวนา การภาวนาของพระนะ บางวันภาวนาดี บางวันภาวนาไม่ดี พอภาวนาไม่ดี เราก็ต้องดูเหตุผลไง วันนี้เรากระทบอะไรมา วันนี้เราฉันอาหารอะไร วันนี้เราทำสิ่งใด มันจะกลับมาดูตัวเอง ถ้ากลับมาดูตัวเอง มันจะทำให้เราดีขึ้น แต่ถ้าบางวันภาวนาดี จิตมันไม่โดนกระทบราก สิ่งต่างๆ มันจะดีขึ้นมา พอดีขึ้นมาแล้วเราควบคุมง่าย

อันนี้ของเราก็เหมือนกัน พอมันสวย บางทีสติมันทัน พอทันวันนี้ เออ! เราชนะเว้ย อย่าประมาทนะ เดี่ยวตาย มันชนะบ้าง แพ้บ้างอยู่อย่างนี้ เพราะเป็นปุถุชน มันเป็นอนิจจัง กำลังของเรา ความคิดของเรามันแปรปรวนตลอดเวลา ถ้าเวลามันคิดดี เราต้องรีบทำสิ่งที่ดีๆ เพิ่มมากขึ้นๆ เพื่อให้มันมั่นคง เดี่ยวมันคิดดี เดี่ยวมันคิดไม่ดี มันคิดต่างๆ ที่นี้มันคิดดี เราต้องเริ่ม ต้องส่งเข้าไป

ที่นี้พอมานันท์ที่ ๒ บางคนบอกว่าให้ดูจิตความเกิดดับ

ความเกิดดับก็เหมือนที่ว่าเราดูจิต ความเกิดดับมันไม่มีเหตุผล มันจะเกิดใหม่ อ้าว! สวยๆ มันจะดับไหม ความเกิดดับนี่นะ มันมีสติ นามรูปมันจะเกิดดับ คนเกิดดับมันต้องฝึกฝน มันอยู่ของมัน ความเกิดดับมันไม่มีเหตุมีผล แต่ถ้าเราโดนกระทบ เหมือนกับเรา ถ้าเรามีสติเราไม่เจ็บปวด เรา

คิดเรื่องดีๆ ได้นะ แต่ถ้าวันไหนเรามีความเจ็บปวด เรามีบาดแผล เรามีสิ่งต่างๆ เราจะนั่งคิดเรื่องดีๆ ได้ไหม

ใจเหมือนกัน ใจมีแผล ใจมีผลกระทบแล้ว ใจมันผูกพันใจ ใจมันเห็นว่าสวย ใจมันออกไป ยึดแล้ว แล้วมันจะไปดูนามรูป มันยิ่งดูก็ยิ่งสวย แต่คนที่ดูนามรูปด้วยมันมีสติ เพราะมันควบคุมใจ มันไม่เห็นว่ายไง มันเห็นนามรูปแล้วมันพิจารณาได้ ถ้าเห็นนามรูปพิจารณาได้มันก็อีกเรื่องหนึ่ง มันต้องมีกำลังนะ ที่นี้เริ่มต้นก็ตั้งสติ มันฝึกไป

นี่ตอบปัญหาโดยปัญหา แต่ถ้าเราปฏิบัตินะ มันจะมีประสบการณ์ จิตนี้มันจะมี ประสบการณ์ของมัน มันจะพัฒนาของมัน อย่างที่พูดตั้งแต่แรกว่าวิวัฒนาการของจิต เวลาภาวนา ไปมันจะมีวิวัฒนาการของมัน มันจะรู้ช่องออก มันจะปฏิบัติของมัน หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ ท่าน บอกว่าการปฏิบัติของเรา พวกเราเวลาเข้าจนตรอกจนมุม เหมือนนักมวยเขาไปคู่ต่อสู้เข้ามุม มัน ต้องหาทางออกจากมุมให้ได้ การวิปัสสนา การใช้ปัญญาเหมือนกัน มันอ่อนเข้าไปแล้ว ถึงที่สุด แล้วมันจะช่วยตัวมันเอง คนเราเวลาจนตรอกนะ มันวิกฤติขึ้นมา มันจะมีปัญญาเกิดขึ้น มันจะเอา ตัวรอดได้ ที่นี้เราไม่คิดกันอย่างนั้น เราคิดว่าปัญญาจะเกิดขึ้นมา เราจะใช้ตลอดไป

แต่ถ้าเรามีสติ เราใช้ปัญญาไปมันเข้าไป ถึงที่สุดแล้วมันจะเอาตัวรอดของมัน ปัญญาอย่าง นั้นสุดยอดปัญญาเลย เพราะมันเป็นปัญญาเกิดจากสังขธรรม ปัญญาที่เกิดจากสังขธรรม มันสังขธรรม เพราะมันเกิดจากการใคร่ครวญ เกิดจากการต่อสู้ของเรา ไม่ใช่ปัญญาที่ไปดูหนังสือมา เวลาท่อง หนังสือ ดูหนังสือปึ้งขึ้นมา โอ้โฮ! นี่ปัญญา...อันนั้นเดี๋ยวก็กลิ้ม แล้วไม่ฟังใจ

เราทำสมาธินะ เราได้สมาธิสักหนหนึ่ง เราใช้ปัญญาพิจารณาสักหนหนึ่ง มันจะฟังใจมาก นี้ใจ สิ่งที่จะเป็นข้อมูลหรือสิ่งที่สัมผัสศาสนาคือหัวใจของมนุษย์ ในตำราคือกระดาก แล้วก็พิมพ์ มา มันไม่มีชีวิตหรอก แต่หัวใจเรามีชีวิต หัวใจเรามีความรู้ลึก ทุกข์ก็ว่าทุกข์ สุขก็ว่าสุข เวลามันเป็นสมาธิ โอ้โฮ! จะฟังใจ ถ้าทำไม่ได้ก็อีกมันจะฟังอย่างนี้ตลอดไป แล้วอยากได้ พอใครได้สมาธิ อยากได้มากเลย ภาวนาไม่ได้หรอก เพราะความอยากมันมาก

ที่ว่าความอยากๆ ห้ามทำ

ความอยากโดยสัญชาตญาณแล้วเราควบคุมมันมันเป็นมรรค แต่ถ้าความอยากใน สัญชาตญาณมีอยู่แล้วใช่ไหม แล้วเราอยากได้ผลอีกอันหนึ่ง นี่ค้นหาซ่อนค้นหา โอ้ความอยากที่

อยากได้ผลนี้ทุกข์ตายเลย แต่ถ้าความอยากของเรา ความอยากในการปฏิบัติเขาเรียกว่ามรรค มรรค เพราะอะไร เพราะมันอยากในเหตุ อยากในการเดินจงกรม อยากในการตั้งสติ อยากในการใช้สติ

แต่การอยากในผลคืออยากในผลของสมาธิ มันไม่มีเหตุมีผล มันก็เลยฟู ฟูก็เหยียบหัวใจจน เจ็ดจนหลาบ ไม่เอาแล้ว ไม่อยากแล้ว พอปฏิบัติของเรา เคี้ยวมันก็เป็นสมาธิอีกทีหนึ่ง อยากอีก นี้ การปฏิบัตินะ มันจะมีเรื่องอย่างนี้ ฝึกฝนทดสอบใจเราจนใจเรามีจุดยืน ใจเรารู้จักฝึกจักถูก พอรู้จัก ฝึกจักถูก เราก็วางอารมณ์ถูก เราก็วางอารมณ์เป็น เราก็ปฏิบัติเป็น แล้วประสบการณ์นี้ก็จะไปสอน คนอื่นๆ ต่อๆ ไปนะ

ถาม : ถือศีล ๘ วันพระที่บ้านถือเป็นศีลอุโบสถได้หรือไม่ครับ

หลวงพ่ : ได้ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะวันพระเราตั้งใจ เพราะเวลาวันพระเราตั้งใจให้เป็น ศีลอุโบสถ ถือศีลอุโบสถ เพราะศีลอุโบสถ เราถือศีลอุโบสถนะ ศีล ๘ กับศีลอุโบสถ เราอธิบาย บ่อยมากกว่าศีล ๘ ก็คือศีล ๘ เราถือศีล ๘

ศีลอุโบสถมันมีบุญกว่าศีล ๘ มันใหญ่โตกว่าศีล ๘ เพราะศีลอุโบสถ ช้างอุโบสถ เพราะศีล อุโบสถคือวันพระ แล้ววันพระเล็ก วันพระใหญ่ก็ต่างกันอีก วันพระใหญ่ พระลงอุโบสถ วันพระ เล็ก ที่นี้ถ้าเราถือศีล วันพระถ้าเราไปวัดได้ โยมไปวัดแล้วก็ถือศีลอุโบสถ ถ้าเราไปไม่ได้ เราก็บอก ถือศีล ๘ เราขอศีล ๘ นั่นศีล ๘ แต่ถ้าขอศีลอุโบสถ มันก็ศีล ๘ นั่นแหละ แต่เราขอถือศีลอุโบสถ

ที่นี้ถือได้เหมือนกันเพราะศีล เราจะบอกบ่อยเลย ศีลคืออะไร ศีลคือข้อห้าม แล้วข้อห้าม เป็นศีลใหม่ ข้อห้ามไม่เป็นศีลนะ ศีลอยู่ที่ใจ ตัวศีลคือตัวใจ

อย่างที่พูดเริ่มต้นว่าถือศีลข้อเดียวคือถือเจตนา ถ้าเจตนาทำดี เจตนาดีตลอด ไม่มีศีล นี้ก็ เหมือนกัน ศีลคือความปกติของใจ แต่ศีล ๕ ศีล ๘ เป็นข้อห้าม ศีล ๒๒๗ เป็นข้อห้าม แต่การ กระทำของเราถ้ามันผิดพลาดขึ้นมา เป็นอาบัติเพราะไม่รู้ เป็นอาบัติเพราะลั้งเล เป็นอาบัติเพราะทำ ผิด แม้แต่พระพุทธเจ้า ถ้าเราลั้งเลว่าผิดหรือถูก ถ้าทำไปเป็นอาบัติทันทีเลย เพราะอะไร เพราะศีล ต้องการให้ใจปกติ ศีลต้องการให้ใจตั้งมั่น ถ้าเรารักษาศีลดี ศีลจะมี ศีลจะตั้งมั่น พอศีลตั้งมั่นขึ้นมา ทำสมาธิง่ายไหม

ศีลอยู่ที่ใจนะ หลวงปู่ฝั้นบอกศีล ๕ คือศีรยะ ๑ แขน ๒ ขา ๒ ศีล ๕ ของหลวงปู่ฝั้น ศีล ๕ คือศีรยะ ๑ แขน ๒ ขา ๒ คืออะไร ก็คือตัวเราไง ก็อยู่ที่ภายในใจ

นี่ก็เหมือนกัน เราจะบอกว่าการถือศีลอุโบสถ ที่เรารู้ว่าบุญมากกว่าศีลปกติ ศีลปกติมันทำโดยปกติใช่ไหม ศีล ๘ โดยปกติ แต่ศีลอุโบสถมันเป็นศีลที่เราอาราธนา มันเป็นประเพณีวัฒนธรรมไง แต่มันมีผลจริงๆ นะ ผลมากผลน้อยนั่นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ถ้าเวลาเราปฏิบัติ ศีลตั้งแต่สมุจเฉทปหาน ตั้งแต่พระโศคانبั้งขึ้นไป พระโศคانبั้งขึ้นไปนะ อบายภูมิปิดเค็ดขาด เพราะอะไร เพราะเวลาพระโศคانبั้งจะตาย จิตมันจะกระเพื่อม จิตมันจะไหว มันรู้ คนจะตายจะรู้ ถ้ารู้ปั๊บ มันจะวิ่งเข้าหาสิ่งที่มีคุณประโยชน์กับตัวตลอดเวลา

แต่เราปุณฺณเวลาตายไม่รู้ตัวหรอก เว็บบ้างนี่สติขาดนะ บางคนคืนจนตกเตียงเลย ถ้าคนคืนจนตกเตียงจะเห็นกรรมนิมิตแปลกๆ ลงนรก ส่วนใหญ่ลงนรก เพราะนั่นคือเห็นกรรมนิมิต คนจะตาย ตายด้วยความปกติ ส่วนใหญ่แล้วตายโดยปกติ ขนาดคนในปัจจุบันนี้เราเห็นอยู่ คนที่โพธิธรรม เวลาเขาจะตาย เขาลากูกหลานเขา “อย่าจะไปนิมมานรดี” เห็นรถม้ามารับเลย พูดยกับลูกหลาน เหมือนกับจะไปเที่ยววะ คนจะตาย แล้วก็ดับไป

ลูกหลานเขามาหาเรา “หลวงพ่อกๆ นิมมานรดีมันคืออะไร”

เขาไม่รู้ว่ามันเป็นสวรรค์ชั้นหนึ่ง เพราะเด็กมันไม่เคยเข้าวัด พอเวลาพูดอย่างนั้นปั๊บ เราถามกลับก่อนว่าชีวิตปัจจุบันของยายเอ็งทำอย่างไร

โอ้โฮ! ท่านชอบทำบุญ ให้เงินไม่ได้เลย ทำบุญหมด คือเขาทำเป็นปกติ แล้วคงก็มีบารมีเก่าด้วย เวลาเขาจะตาย ในพระไตรปิฎกก็มี ในปัจจุบันนี้เรายังเห็นเลย แล้วเคยเห็นมาก คนที่เวลาจะเป็นจะตายขึ้นมาตลกอกตลกใจแล้วคืนนรกเยอะมากเลย นี่มันไม่ปกติ ถ้าเป็นปกติขึ้นมามันเป็นปกติ แล้วการเกิดการตายมันมาจากฐานของเรา ทำไมบางคนมีความคิด คิดแต่เรื่องดีๆ ทำไมบางคนโทษนะ คิดความดีไม่เป็นเลยนะ บางคนคิดจนเรางงเลย “ไอ้มันคิดได้อย่างไร มันคิดความดีไม่เป็นเลยนะ มันคิดเรื่องดีไม่ได้เลย นั่นมันของเก่าเขา แต่ในปัจจุบันถ้าเรามาเจอศาสนานะ ถ้าใครมีครูบาอาจารย์ที่สามารถไปกระตุ้นแล้วเขาได้คิดขึ้นมาจะ เขาจะพัฒนาของเขาได้

นี่การถือศีล การถือศีลรักษาใจไว้ ไม่ต้องไปหวังว่าศีลอันใดมันจะมีคุณ เพียงแต่เราพูด เราพูดตามข้อเท็จจริง เราจะพูดว่าเสมอกันไม่ได้ แต่ความจริงแล้วศีลก็ไม่ใช่เรา เราก็ก่อนไม่ใช่ศีล แต่เพราะศีลเป็นข้อห้าม ศีลนี้เป็นเหมือนบันไดที่ให้เราทำคุณงามความดี ถ้าเราทำความดีแล้วเราไม่ต้องวิตกกังวลอะไรทั้งนั้น ศีลคือความให้ปกติของใจ

แล้วพุทโธๆ เห็นไหม ทำบุญร้อยพันหนไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนึ่ง มีศีลบริสุทธิ์ร้อยพันหนไม่เท่ากับทำสมาธิหนึ่ง มีสมาธิร้อยพันหนไม่เท่ากับเกิดปัญญาวิมุตติที่ทำให้พ้นจากกิเลสหนึ่ง ฉะนั้น ถ้าเราถือศีลขนาดไหน ถ้าเราพุทโธๆ ถ้าจิตเราสงบขึ้นมา โอ้โฮ! มันมากกว่าถือศีลร้อยพันหน เวลาถือศีลก็จะเอาบุญเยอะๆ ใจ ถ้าบุญเยอะๆ ก็พุทโธหลับตา

เราจะน้อยเนื้อต่ำใจกัน เราไม่มีทรัพย์สินสมบัติจะทำบุญเหมือนคนอื่น...ไม่หรอก เจตนาสำคัญนะ ชาวทัพพีเดียว ในสมัยพุทธกาล ทุกตะเชิญใจมาขอบวช ทุกคนไม่ยอมบวชเพราะคนจน เชิญใจ พระพุทธเจ้าเห็นบารมีใจว่าจะจะเป็นพระอรหันต์ ถ้ามहु่งสงฆ์เลย่ว่าทุกตะเชิญใจเขาเคยมีบุญกับใคร พระสารีบุตรยกมือเลย

“มีบุญอะไร”

“เคยใส่ข้าวผมทัพพีหนึ่งครับ”

“อย่างนั้นถ้ามีบุญคุณกับเธอ เธอจึงให้ทุกตะเชิญใจบวช”

บวชให้ ไปสอน สัททวิหาริกไปสอน สอนจนเป็นพระอรหันต์เลย พอเป็นพระอรหันต์ไปหาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอก “สารีบุตร ลูกศิษย์เธอสอนยากไหม”

“ไม่ยาก ไม่ยาก”

สอนจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ เห็นไหม นี่ชาวทัพพีเดียวนะ

เราอย่าไปมองตรงนั้น เรามองที่เจตนาของเราเรามีมากมีน้อย เรามีเจตนาดี เราเปิดหัวใจเรากว้าง บุญมหาศาลเลย บุญอยู่ที่เจตนา บุญอยู่ที่ความตั้งใจของเรา โอ้วัดถุมันก็เหมือนกันทั้งนั้นนะ คุณดี เราเวลาไม่ครบครัน ในบางครบครันนะ เขาอยากให้เราครบครันเขามีบุญ เขาพาลูกๆ มาวัด เราบอกว่าบุญไม่เท่ากันนะ โอ้วัดถุมันอยากอยู่บ้านคุณารัฐน พ่อแม่ก็บังคับมันมา มันก็มาทำบุญแค้นๆ เนาะ มันก็เปิดหัวใจนิดเดียว โอ้วัดแม่ โอ้วัด! มีความสุขมาก สาธุนะ มันเปิดหมดเลยทั้งบ้านนะ นี่บุญไม่เท่ากัน แล้วบุญไม่เท่ากันเอามาเทียบกันทำไม

ถ้าพูดอย่างนี้บ่อย เราก็จะมาวัดแล้ว อย่างนั้นเอาตาชั่งมาชั่ง บุญใครมากกว่า

พูดเป็นเจตนา มันเป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรม เราคิดกันตรงนั้น แล้วเราอย่าไปติดมัน ทำดีคือดี บุญแท้ๆ ทำบุญนี่นะ ในพระไตรปิฎก สิ่งของเราที่แห้ว ที่แห้วคือใส่บาตรพระไปแล้ว ปฏิภาห เราให้ด้วยความบริสุทธิ์ ท่านก็รับด้วยความบริสุทธิ์ นั่นหน้าที่ของท่านแล้ว

แต่พวกเราส่วนใหญ่คิด พอให้พระไปแล้วมองเลย พระฉันไม่ฉัน พระเอาไปทำอะไร แหม! บุญ เราเองหาเข็มที่มใส่ใจตัวเอง เราทำบุญไปแล้ว ท่านรับแล้ว ท่านรับแล้วนะ โห! เนื่อนา บุญนะ เนื่อนาบุญของเราสะอาดบริสุทธิ์ ท่านรับของเรานะ สาธุ

คูสิ เมื่อก่อนหลวงตานะ ท่านบอกเลย ท่านจะบิณฑบาตทุกวัน เป็นเนื่อนาบุญของโลก ท่านอยากให้ประชาชนได้บุญมากๆ แต่เดี๋ยวนี้ท่านบอกไม่ได้แล้ว ไม่ได้เพราะอะไร เพราะท่านเท บาตรถ่ายบาตรวันหนึ่ง ๓๐๐-๔๐๐ บาตร มันเวียนหัว การเวียนหัวมันเป็นการเจ็บไข้ได้ป่วย ถ้าคน เจ็บไข้ได้ป่วย ชีวิตนี้มันจะเพื่อประโยชน์กับโลกให้ได้ยืนนานไป มันจะสั้นลง ท่านเลยเห็นว่าชีวิต ยืนนานไปเพื่อประโยชน์กับโลก ท่านรักษาเพื่อประโยชน์กับโลกดีกว่าไง ถึงเขาจะได้บุญก็ได้บุญ ทุกคนอยู่แล้ว แต่จะมากจะน้อย คุณ้ำใจสิ คุณ้ำใจของผู้ที่เป็นผู้นำเรา น้ำใจนะ ท่านหวังให้พวกเรา ได้สืบต่อ ได้สิ่งที่ดีตลอดไป นั่นอย่าไปติดตรงนั้น สิ่งนั้นเราคิดของเราไว้

ถาม : การนั่งภาวนาแล้วได้ยินเสียงบอกว่าให้เอาพุทโธๆ ไว้ที่อกถูกต้องหรือไม่ และต้อง ทำอย่างไรให้ไปได้หรือไม่ครับ

หลวงพ่ : โอ้โฮ! นี่สุดยอดเลยนะ เป็นไปได้มันก็เป็นไปได้ มีคนภาวนาบางคนนะ เพราะเราจะอธิบายตรงนี้ก่อน

มันจะไม่คำหрокเนาะ ถ้าใครจะลูกก่อนก็ได้ ใครมีฐานะเนาะ เพราะบางคนบอกว่าทำไม หลวงพ่ไม่จับสักที

เราจะอธิบายตรงนี้นิดหนึ่ง อธิบายว่า อานาปานสติคือลมหายใจเข้าและลมหายใจออก พุทธานุสติคือพุทโธ ธัมมานุสติ สังฆานุสติ มรณานุสติ มันเป็นกรรมฐานคนละอย่างๆ กัน แต่ใน การฝึกฝนใหม่ๆ ผู้ฝึกใหม่ ถ้าพุทโธหรือกำหนดลมอย่างเดียวหรือกำหนดอย่างไร เราทำแล้วมัน ไม่มีจุดยืน เราทำไม่ได้ไม่ถนัด ให้หายใจเข้าให้นึกพุท หายใจออกให้นึกโธ เพราะมันเป็นรูปธรรม รูปธรรมที่ว่าจิตที่เป็นนามธรรมที่มันไม่มีรูปร่าง เราก็เอาอะไรไปยึดเหนี่ยวไว้

ทีนี้เรากำหนดหายใจเข้าว่าพุท หายใจออกว่าโฮ บางทีมันเหนียวรั้งกัน ใหม่ๆ จะดี แล้วต่อๆ ไปแล้ว สติมันต้องรับรู้ทั้งลมทั้งอะไร เวลาไปแล้วมันจะตกวงค์ ถึงให้ทั้งอันได้อันหนึ่ง เริ่มต้นปฏิบัติเข้าไป เอาอย่างนี้เป็นรูปแบบไปก่อน คือฝึกให้เราเหมือนกับเราทำงานเป็น พอทำงานเป็นไปแล้วเราก็อันได้อันหนึ่ง พุทโฮอย่างเดียวกันก็ได้ กำหนดลมอย่างเดียวกันก็ได้ อย่างไม่รู้

ทีนี้พอกำหนดพุทโฮอย่างเดียว กำหนดพุทโฮอย่างเดียว พุทโฮมันดีขึ้นแล้ว ขณะเรากำหนดพุทโฮกับลม มันต้องลมเข้านิกพุท ลมออกนิกโฮ มันช้า พอช้าปั๊บ มันจะคิดวับแว็บๆ เลย แต่ถ้าเรากำหนดพุทธานุสติ พุทโฮๆๆ พอมันเร็วขึ้นมา มันคิดออกนอกกลุ่มนอกทางไม่ทัน ขณะที่เรากำหนดพุทโฮ นึกในใจก็ได้ ออกปากก็ได้ ถ้ามันอโยบ คือจิตมันรุนแรง เราก็ออกที่ปาก ถ้าจิตมันนิ่มนวล จิตมันอ่อนนุ่มอ่อนดี เราก็นึกที่ใจ นึกเอา พุทโฮๆๆ นี้เขาเรียกคำบริกรรม

หลวงตาพูดอย่างนี้ หลวงตาบอกเมื่อก่อนตอนท่านบวชใหม่ๆ ตอนออกปฏิบัติใหม่ๆ แต่เดิมท่านดูจิต คือตั้งสติไว้กับผู้รู้กับจิตไว้เฉยๆ แล้วมันก็ดีบ้างไม่ดีบ้าง แล้วบางทีมันดีแล้วมันก็เสื่อมตลอด เพราะมันไม่มีจุดยืน จนท่านบอกว่าเสื่อมไป เคยทำสมาธิได้ดีแล้วเสื่อมไปปีกับ ๕ เดือน ทุกข์มาก จนเอ้! มันเพราะอะไรนะ อ้อ! หรือเราขาดคำบริกรรม ท่านถึงมาพุทโฮๆๆ อยู่ ท่านบอกว่า ๓ วันแรกอกแทบแตก เพราะมันไม่ยอมคิด มันจะไปเรื่องอื่น เพราะมันเคยตัวมานิกพุทโฮ พุทโฮมันเป็นธรรม พุทธานุสติเป็นธรรม พอเป็นธรรมนี่เป็นรสของธรรม รสที่สะอาด รสที่บริสุทธิ์ แต่กิเลสมันไม่ยอม กิเลสมันไม่ยอมอยู่กับพุทโฮ มันอยากอยู่ตามสบายของมัน มันดิ้นรนของมัน ท่านบอกท่านกำหนด ๓ วันอกแทบแตก แต่พอมันดีขึ้นมาปั๊บนะ แล้วพอพุทโฮๆ จนจิตมันสงบนะ ท่านบอกว่าตั้งแต่บัดนี้ไปจะไม่เสื่อม เพราะมีที่ยึดที่เกาะคือคำบริกรรม

ทีนี้พอเรานิกพุทโฮๆ เรานิกพุทโฮๆ ใดๆ จิตมันเกาะกับพุทโฮ แล้วถ้ามันปล่อยพุทโฮ มันก็เป็นสมาธิ มันปล่อยพุทโฮเข้ามา แต่เวลาเรากำหนดพุทโฮๆๆ ถ้าวันไหนมันกระทบแรง พุทโฮๆๆ เพื่อไม่ให้มันออก แต่ถ้าวันไหนใจเราดี ไม่ต้องเร็ว พุทโฮๆๆ ก็ได้

ทีนี้ถ้าเราพุทโฮไปเรื่อยๆ มันมีลูกศิษย์มาหาบ่อย “หลวงพ่อ ของผมนะ เวลามันพุทโฮไปโฮๆๆ มันไม่พุท” ก็นึกว่าผิดอีก

บอกไม่เป็นอะไร ไม่เป็นอะไร พุทโฮก็ได้ พุทๆ โฮๆ อะไรก็ได้ เพราะมันเป็นที่เกาะของจิต มันเป็นที่เกาะ จิตมันเป็นนามธรรม มันไม่มีที่เกาะ มันเกาะตรงนี้ไว้ จนถ้ามันเกาะแล้วมัน

ไม่ออกไปข้างนอก มันมีกำแพงกั้นไว้แล้ว มันไม่ออกไปรับรู้เรื่องของโลก แล้วมันสงบเข้ามา มันก็เป็นตัวมันเอง พอเป็นตัวมันเองมันจะมีความสุขมาก

แล้วเวลาพุทโธๆ ไป มันมีเสียงที่ดังขึ้นมา เสียงที่ดังขึ้นมาให้พุทโธนี้สุดขอดเลยนะ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะพุทโธๆ ไปส่วนใหญ่พวกเราตกวงค์กัน มันจะขาดสติ มันจะเหวี่ยงออก ถ้ามีอย่างนี้มาเตือน นี่เขาเรียกธรรมมาเตือน

ธรรมมันผูกนี้แหละ เวลาจิตเราสงบขึ้นมามันจะเกิดธรรม คือเกิดสิ่งที่เราสงสัย เรามีข้อมูลในหัวใจ มันจะเกิดสิ่งเป็นคำถามคำตอบขึ้นมา นี่เขาเรียกว่าธรรม แล้วเสียงที่มันเกิดขึ้นมาถ้ามันเป็นธรรมนะ เป็นธรรมมันจะเตือนเรา ธรรมะมันจะเตือนเรานะ ธรรมที่ผูกมันเป็นสังฆธรรมที่เกิดจากจิตของเราเองนี่แหละ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะบางคนก็มี บางคนก็ไม่มี บางคนภาวนาไปเถอะทั้งปีทั้งชาติไม่มีอะไรหอก มันอยู่เฉยๆ อย่างนั้น มันไม่ออก แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนา นี่ไง มันอยู่ที่บุญ ที่ว่ากรรมเก่ากรรมใหม่นี้แหละ ถ้าใครทำไว้มันจะขึ้น มันจะออก

เพราะว่าครูบาอาจารย์ท่านพูดอย่างนี้ บอกหลวงปู่มั่นกับหลวงปู่จวน เวลาธรรมผูก ผูกเป็นภาษาบาลี พวกนี้มีฤทธิ์ พวกนี้มีฤทธิ์ แต่หลวงตาท่านบอกว่าเวลาของเราขึ้น ขึ้นเป็นภาษาไทยของหลวงตานะ ท่านบอกเวลาขึ้นมาเป็นภาษาไทย ภาษาที่เรารับรู้ไง เห็นไหม บุญบารมีของคนไม่เหมือนกัน ไม่เท่ากัน บางคนไม่มี

ฉะนั้น ไอ้ที่ว่าพุทโธมันขึ้นมา มันได้ยินขึ้นมา ถ้าเราไปพูดให้คนที่เขาไม่มีฟังนะ เขาก็จะไม่เชื่อ เขาก็จะไม่รู้ แต่พูดกับคนที่เขารู้นะ มันมีได้เป็นบางครั้งคราว แล้วมันไม่มีตลอดไปหรอก แล้วถ้ามีแล้วนะ ไม่ต้องไปปรารถนามีหรือไม่มี อะไรจะเกิดขึ้นมา เราตั้งสติไว้ แล้วเรารับรู้แล้วปล่อยวางไป เพราะสิ่งนี้รับรู้แล้วเราอยากเป็นอย่างนี้ ก็เลสทั้งนั้นนะ สิ่งที่มันเตือนเรา สิ่งใดเป็นคตธรรมเตือนเรา เป็นประโยชน์กับเรา เราเอาสิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรา สิ่งใดที่ไม่เป็นประโยชน์เราจะปฏิเสธ

ที่เขาบอกว่าพุทโธๆ แล้วมันจะเกิดนิมิต มันจะไม่ดี...ไม่เป็นหรอก จะกำหนดอะไร จะทำอะไรก็แล้วแต่นะ ถ้าจิตมันเป็นอย่างนั้นมันต้องเป็นอย่างนั้น มันมีลูกศิษย์มาหาหลายคน เขาไปพิจารณานามรูปนี้แหละ แล้วเขาก็เห็นนิมิต เขาก็มาหาเรา นามรูปนี้แหละก็เกิดนิมิต เพราะจิตของเขามีข้อมูลอย่างนี้ มันต้องออกมาเป็นอย่างนี้ จะกำหนดอะไรก็เป็นอย่างนี้ เหมือนร่างกายเรา ร่างกายเราเป็นโรคเป็นภัย มันจะไปทำอะไรก็เป็นอย่างนี้ จิตมันเป็นอย่างนี้ต้องเป็นอย่างนี้ เพียงแต่

ว่าเป็นแล้วต้องแก้ไขกันเป็นอย่างนี้ มันเป็นสิ่งใดมา เราตั้งสติไว้แก้ไขของเราไป ตั้งสติไป อย่าไป
ตื่นตื่นกับมัน ถ้าเป็นสิ่งที่ดี ส่งเสริม เป็นสิ่งที่ผิดพลาด ยับยั้ง ยับยั้งด้วยสติแล้วแก้ไขมัน

มีแต่ยับยั้งสิ่งที่ผิดพลาด ส่งเสริมสิ่งที่เป็นความถูกต้อง ส่งเสริมสิ่งที่เป็นคุณงามความดี
ส่งเสริมสิ่งนั้นขึ้นไป นี่ในการประพฤติปฏิบัติ ส่งเสริมนี้เราทำของเราเอง แต่ถ้าไปหาครูบา
อาจารย์ที่เป็นนะ แค่อ้าปากบอก ท่านจะรู้ทันทีเลย

ทีนี้ถ้ามันเกิดพุทโธขณะที่มันต้องเตือนขึ้นมา

แหม! สติเรายังต้องฝึกเลยนะ แล้วนี่มาเตือนอย่างนี้มันสุดยอดยิ่งกว่าสติอีก สติเราต้อง
ระลึก คิขึ้นมามันก็นึกได้ พอสติขาดมันก็ขาด ใอันนี้เตือนขนาดนี้มันยิ่งกว่าสติอีก ทั้งสติด้วย ทั้งยัง
บอกให้พุทโธอีก อันนี้เป็นบุญนะ แต่เราจะบอกว่าไม่เกิดบ่อยๆ หรอก เกิดแล้วอย่าชะล่าใจจะให้
มันเกิดอีก มันไม่ค่อย

สิ่งที่ดีๆ นะ ข้าว เราต้องลงทุนลงแรงทำกันนะ หล้า สิ่งที่เป็นวัชพืช ไม่มีใครต้องการเลย
มันเกิดตลอด มันแถมเราตลอด สิ่งที่ดีๆ เกิดจากชีวิตนี้มันจะมาง่าย ๆ หรือ กิเลสนี้ละ มันปลุกเร้าใจ
เรากันตลอดเวลา ฉะนั้น สิ่งที่ดีเกิดขึ้นมา เราต้องส่งเสริมมัน ต้องตั้งใจทำสิ่งที่ดีๆ ขึ้นมา สิ่งที่ดีๆ
ควรทำ ควรฝึกฝน ควรกระทำ ชีวิตนี้สั้นนะ

ถาม : การภาวนาโดยฟังเทศธรรมะไปด้วย กับภาวนาโดยไม่ฟังเทศธรรมะ ให้ผล
อย่างไร แตกต่างกันอย่างไร วิธีไหนให้ผลดีกว่ากัน

หลวงพ่ : อันนี้ละ มันอยู่ที่นิสัย เวลาเราฟังเทศ ถ้าพูดถึงภาวนาเอง ภาวนาปกติ บางทีเรา
ก็ฟังเทศหลวงตา เราจะเปิดทั้งวันทั้งคืน ของเราจะมิวิตุตั้งอยู่เครื่องหนึ่งแล้วก็ฟังหลวงตาไปเรื่อย
ถ้าหลวงตาพูดคำไหนปึ้ง เราก็ โอ้โฮ! คิดต่อ แต่ถ้าบางทีเราก็ปิด เราก็เดินของเราเอง ถ้าเดินของเรา
คือปัญญาเราเอง เรายังรักษาตัวเราเอง

อันนี้เราจะบอกว่าการฟังเทศดีไหม ดี ครูบาอาจารย์ท่านพูดอย่างนั้นนะ เวลาท่านอยู่กับ
หลวงปู่มัน วันไหนหลวงปู่มันจะเทศน์ โอ้โฮ! มันอึ้งอึ้งอึ้งใจ มันอึ้งอึ้งอึ้งใจเพราะมันเหมือนกับ
เราจะได้ฟังธรรมะ แต่เวลาเราไปปฏิบัติเอง เวลาหลวงปู่มันท่านเทศน์ หลวงตาท่านพูดให้ฟัง เวลา
หลวงปู่มันเทศน์นั้นนะ นิพพานมันเหมือนเอามือเอี๋มหีบได้เลย คือท่านจะบอกเลย เพราะใจท่าน
เป็นนิพพาน ใจท่านเป็นวิมุตตिसุข ท่านจะพูดถึงวิธีการ ท่านพูดถึงต่อไป แล้วเราจินตนาการไป เรา

ฟังไป มันเหมือนกับเราหยิบเอาได้เลยนะ เหมือนกับเข้าไปในห้างสรรพสินค้า หยิบเอาเลย อันไหนก็หยิบเอาเลย เพราะอะไร เพราะท่านพูดเป็นสินค้าเลย พูดเป็นรูปธรรมเลย ทำอย่างนี้ๆ เราฟังเราก็หยิบเอาๆ เลย พอเทศน์จบ ตูม! ปิดห้างสรรพสินค้า ทำเอาเอง

ทีนี้พอมันยังได้ยินได้ฟัง เปิดห้างให้เราเลือกเอาเลย มันสำคัญไหม มันสำคัญไหม นี่ไง ฟังธรรมสำคัญมาก ทีนี้เราไม่มีโอกาสได้ฟังใช่ไหม เราฟังเทปก็ได้ ฟังเทปไป ถ้าเราภาวนาเองนะ ฟังให้คึนนะ คำนี้เป็นสิ่งที่ต้องจำไว้เลยนะ ถ้าเราภาวนาเอง เราต้องกำหนดคำบริกรรมพุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เราต้องมีสติตลอดเวลา แต่ขณะที่ฟังเทศน์ หยุดให้หมดเลย อย่าทำ ปล่อย เพราะจิตนี้รับรู้อันเดียว คือเราฟังเสียงเทศน์ เสียงที่มากกระทบหู ไม่ต้องนึกพุทโธ ไม่ต้องนึกอะไรเลย ตั้งสติไว้ มันมาเอง เสียงจะมากกระทบหูเรา ถ้าเราไปนึกพุทโธด้วย เราฟังเทศน์ด้วย มันแยกเป็นสอง สติมันจะแยกออกไป ฉะนั้น เวลาฟังเทศน์มันสงบได้นะ

เมื่อ ๒ วันนี่ เมื่ออาทิตย์ที่แล้วเราเทศน์กลางคืน มันมีโยมมานั่งฟังเทศน์อยู่ พอนั่งฟังเทศน์อยู่ เราเทศน์กลางคืน เขามานั่งมองเราอยู่อย่างนี้ เราเป็นโครงกระดูกหมดเลย เขาเห็น เขาเห็นเราเป็นโครงกระดูกหมดเลย เขาไม่เชื่อตาเขานะ เขายึดตาเขาใหญ่เลย แล้วเขาก็มองเราเป็นโครงกระดูกหมดเลย สดๆ นั่งกันอย่างนี้เลย ทำไมเขาเห็นอย่างนั้นได้ล่ะ แล้วถ้าเป็นข้อเท็จจริงมันจะเป็นจริงไหมล่ะ เพราะเรามีหนังอยู่ที่นี่ มันจะเป็นกระดูกไปได้อย่างไร แต่เราเทศน์อยู่ เขาเห็นอย่างนั้นเลยนะ แล้วเขามาถามเรา เราตอบไว้อยู่ใน “วงกรรมฐาน” ซี่ดีใน “วงกรรมฐาน” เพราะเราตอบเขา

เราตอบเขาบอกว่า มันเป็นสูตร สิ่งที่เขาเห็นมันเป็นบารมีธรรม เวลาเราเห็นโครงกระดูกเห็นอสุภะนี่นะ จิตของเราต้องสงบ จิตของเราจะมีฐาน แล้วจิตมันเห็นนี่นะ มันสะท้อนหัวใจมาก แค่เห็นกาย พวกเราไม่เคยเห็นกาย คนไม่เคยเห็นกาย ถ้าใครเคยเห็นกายนะ จิตมันเห็นนะ มันสะท้อนหัวใจมาก ถ้าจิตมันเห็น เพราะจิตมันหลง จิตมันหลง จิตมันปฏิเสธ แล้วเราไปศึกษาธรรมะกัน “กายสักแต่ว่า กายนั้นสักแต่ว่า ไม่ใช่เรา”... ไซ้ไซ้ มันจะไม่ใช่ได้อย่างไร

มันไม่ใช่ของพระพุทธเจ้า มันไม่ใช่ของพระโศดาบันขึ้นไป พระโศดาบันจะเห็นจริงว่าไม่ใช่เรา แต่เราเป็นปุถุชนนี่ไซ้ไซ้ ต้องไซ้เรา เราถึงจะปลดปล่อยเราได้

ถ้าไม่ใช่เรา เราปฏิเสธก่อน เห็นใหม่ สุกก่อนห้าม ซื่อก่อนขาย ไม่เป็นความจริงหรือ มันต้องมีสินค้าก่อน เราถึงจะไปขาย มันต้องมีผลไม้มาก่อน แล้วบ่มมันถึงจะสุก มันใช่เรา แล้วปฏิบัติไปถึงที่สุดแล้วมันไม่ใช่ตามข้อเท็จจริงที่เราดูเราเห็น มันไม่ใช่ตั้งแต่เราปฏิเสธว่าไม่ใช่หรือ

พอจิตมันสงบเข้ามา จิตมันเห็นกายนะ มันสะเทือนมาก แล้วกว่ามันจะเห็นอสุภะได้ แล้วทำไมเขาเห็นโครงกระดูกเราล่ะ เขาเห็นโครงกระดูกเราเพราะเป็นบารมีธรรมของเขา

อย่างที่พูดเมื่อก็ที่บอกว่าเห็นว่าสวยๆ

มีลูกศิษย์มาหลายคนนะ โทษนะ ผู้ชายทุกคนจะมาปรึกษาปัญหานี้ ปัญหาว่าโน่นก็สวย นี่ก็สวย แล้วเขาพูดอยู่ว่า “บางวันนะ หลวงพ่อ ผมพิจารณาไปมันเป็นอสุภะต่อหน้าผมเลยนะ คือพิจารณาที่สวยงาม มันเป็นอสุภะเลย แต่ได้หนเดียวนะ” แล้วเขาคิดใจ พอเห็นอสุภะปั๊บ เขาก็มั่นใจแล้วว่าความสวยทำลายใจเขาไม่ได้แล้ว แล้ววันหลังเขาไปเจออีก เขาพิจารณาอีก มันไม่เป็น มันไม่เป็น มันวิ้งมาหาเราไง “หลวงพ่อ มันไม่เป็นอสุภะ”

มันเกิดจากตรงนี้ มันเกิดจากที่เขาเห็นโครงกระดูกเรานี่ มันเกิดจากบารมีธรรม บารมีธรรมของคนนี่นะ อย่างที่พูดเมื่อก็นี้ บารมีธรรมของคน เวลาจิตสงบไป ธรรมมันจะผุด แล้วบารมีธรรมของคนมันไม่เห็นบ่อยๆ หรือ คุณเจ้าชายสิทธัตถะสิ เวลาจะออกบวช นางสนมเวลานอนไป ท่านหลับก่อน แล้วท่านตื่นขึ้นมาเห็นทุกคนเป็นซากศพหมดเลย แล้วพูดทางวิชาการเขาบอกว่าไม่ได้มันเป็นซากศพ แต่ของเราจับได้ เพราะเขาไม่เคยภาวนา เขาไม่เคยรู้ถึงเหตุการณ์ของจิตที่มันวิวัฒนาการของมัน เขาเห็นเป็นซากศพ ทำไมผู้หญิงคนนั้นเขาเห็นเราเป็นโครงกระดูกได้ล่ะ เพราะมันเป็นบารมีธรรมของเขา อย่างนี้เขาเรียกสัมผัส มันเป็นครั้งคราว มันไม่ใช่อริยสัจ

ถ้ามันเป็นอริยสัจ จิตเราต้องสงบก่อน เราต้องรักษาฐานจิตเราได้ แล้วจิตของเราวิปัสสนาไปตั้งแต่โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี ชั้นของอนาคามีมันถึงจะเห็นเป็นอสุภะ แต่ถ้าชั้นของเห็นกายนี้นะ ชั้นของโสดาบันมันจะเห็นเป็นไตรลักษณ์ มันจะเห็นร่างกายการแปรสภาพ มันไม่เป็นอสุภะ อสุภะนี้ชั้นอนาคามีนะ แล้วถ้าเห็นสภาวะแบบนี้มันจะเป็นจริง

สิ่งที่เห็นเป็นโครงกระดูกเพราะเป็นบารมีธรรมของเขา แล้วเห็นเป็นครั้งคราว แล้วจะไม่เห็นอย่างนี้อีกหรือ แล้วอยากจะเห็นอย่างนี้อีกปั๊บมันก็ฝังใจ ฝังใจว่า พวกเรานี่นะ ที่ปฏิบัติที่โลเลกันอยู่นี้เพราะมันไม่มีสมาธิอยู่ในหัวใจบ้าง มันไม่มีผลที่เราเคยได้รับไง มันก็เลยโลเล แต่ถ้า

ใครทำสมาธิได้ ใครเคยทำสิ่งใดได้ มันจะฝังใจ ความฝังใจอันนี้จะทำให้เราเกิดมูมานะ ความเพียรชอบ ความเพียรที่เรามีสติสัมปชัญญะ ความเพียรที่เราต่อสู้ก็คือความเพียรชอบ ความเพียรที่เราอยากได้ผล ความเพียรที่เราต้องการคือความเพียรไม่ชอบ ความเพียรไม่ชอบ มิจฉา มันก็สร้างผลต่างๆ ไปตลอดไป สิ่งนั้นมันเป็นไปนะ

นี่พูดถึงฟังเทพ ฟังเทพ ได้ฟังธรรม สำคัญมากนะ เราฟังของเรา ในธรรมนะ การเกิดมาในพระพุทธศาสนาที่แสนยาก การเกิดเป็นมนุษย์แสนยากเพราะว่าเกิดต่างๆ กันในโลก เกิดมาในพระพุทธศาสนาแสนยาก แล้วการฟังธรรมก็แสนยาก การฟังธรรมสมัยพุทธกาลออกจากโอษฐ์ออกจากปาก มันไม่มีหрок แต่เดี๋ยวนี้มันออกจากวิทยุ แล้วบอกว่าฟังธรรมที่ว่าทำไมมันแสนยากๆ เปิดวิทยุทั้งวันทั้งคืนเลย...นี่มองข้ามบุญของตัวเองไป เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ แล้วพบพระพุทธศาสนา เทคโนโลยีมันเจริญ ถ้าเอามาเปิดนะ แล้วดูธรรมะที่มาเปิดสิ เราฟังหลวงตาเรานี้ ธรรมะที่สะอาดบริสุทธิ์ เราฟังแล้วเป็นอย่างไร แล้วเราไปฟังคลื่นอื่นสิ ธรรมะคืออะไร ธรรมะคือธุรกิจ ธรรมะคือเรียไร หลวงตาท่านไม่เคยเรียไรใครนะ ให้ธรรมเป็นทาน

จะบอกว่าฟังธรรมะ เอ็งว่าเป็นธรรมะกันหรือยังล่ะ นี่เราไปคิดไป พอคิดอย่างนี้บ๊ีบ มันจะมองว่าพุทธพจน์คือคำพระพุทธเจ้า คุณค่ามันไม่สูงส่ง แต่ถ้าเราคิดด้วยปัญญาละ พระพุทธเจ้าพูดไว้ การฟังธรรมนี้แสนยาก โอกาสจะได้ฟังก็แสนยาก หลวงตาท่านขึ้นเทศน์ที่ไรท่านจะพูด การฟังธรรมนี้ไม่ค่อยมีโอกาสได้ฟัง แต่ฟังทางโลกฟังกันทุกวันๆ แต่การฟังธรรมนี้ฟังเพื่อขัดเกลา ฟังเพื่อขัดเกลากิเลส ฟังเพื่อเรา

อีกปัญหาเดียว

ถาม : เวลาเวทนา เวลาภวณาแล้วมีความรู้สึกว้าหน้าของตัวเองแหวกน้ำ แล้วเหมือนตัวเองค่อยๆ ลง เหมือนตกจากที่สูง อาการอย่างนี้คืออะไร และต้องทำอะไร

หลวงพ่ : อาการตกจากที่สูงนี่ของดี อาการแหวกน้ำ อาการต่างๆ การภวณาไปนี่นะ จิตนิสัยอีกล่ะ ต้องกลับมาจรตนิสัยตลอด จิตนิสัยของคนมันเป็นสิ่งแวดล้อมของใจ ที่นี้พอคนจะเข้าถึงใจ มันต้องผ่านสิ่งแวดล้อมเข้าไป ที่นี้การผ่านสิ่งแวดล้อมเข้าไป มันอยู่ที่คนสร้างมา มากสร้างมาน้อย

ถ้าคนที่ตกจากที่สูง สมาธิบางคนนะ มันตกจากที่สูง มันจะตก มันจะวูบลง แล้วตกใจ แล้ว เวลาตกจากที่สูงหรือเรามีอะไร เรากลับ ความกลัวนี่กระตุกให้เราออกจากสมาธิ มันจะตกจากที่สูงได้

เราจะพูดอย่างนี้ละ รถถ้าจอดอยู่ เข็มไมล์จะไม่กระดิกนะ โดยสามัญสำนึกของจิตถ้าเราอยู่ปกติจะไม่มีอะไรเลย ถ้าเราอยู่ปกติจะไม่มีอะไร ปกติแต่ถ้าจิตเรากำหนดพุทโธๆ จิตมันเริ่มดี มันจะเข้าสมาธิ เหมือนกับล้อรถมันหมุน ล้อรถมันหมุนปั๊บ เข็มไมล์มันจะขึ้น พอจิตเรามันเริ่มกำหนดพุทโธ มันเริ่มจะลงสมาธิ มันจะเกิดอาการอย่างนั้น ถ้าเกิดอาการอย่างนั้นปั๊บ เรากลับไปกลัว โดยสัญชาตญาณเรากลับตกจากที่สูง เรากลับเจ็บ กลัวตาย เวลากำหนดลมหายใจ ลมหายใจเริ่มเบาลง จะขาด ก็กลัวตายอีก ทั้งๆ ที่มันจะเป็นสมาธิละ

แต่ถ้ามันขาดสติละ มันจะไม่เห็นว่าลมเบาหรือลมไม่เบา มันจะวูบหายไปเลย ตกหวังค์บางทีพุทโธๆ วูบหายไปเลย แต่ที่ว่าตกจากที่สูง เรารู้ว่าที่สูงใช่ไหม เราเคยเป็น เวลามันจะตกจากที่สูง มันจะควงลงอย่างไร เรามีสติ เพราะเราเคยเป็นใช่ไหม เราจะตั้งสติแล้วเราจะบอกมันบอกว่า เชิญครับ เชิญครับ มันก็ลงวูบๆ วูบไปไหน เชิญมันไปเรื่อยๆ ถึงที่สุดนะ เพราะเราไม่ตกใจไปกับมัน มันจะ กึก! ถึงฐานเลย หลายชั่วโมงนะ แล้วมัน กึก!

เวลาเข้าสมาธิออกสมาธิ เป็นอย่างไร

เวลาบอกเข้าสมาธิออกสมาธิ คนไม่ภาวนาเขาบอกว่า เข้าสมาธิออกสมาธิเหมือนเข้าบ้านหรือ ออกประตูหรือ

ไม่ใช่ เข้าสมาธิออกสมาธินี้เหมือนกับน้ำ ตะกอนน้ำ ตะกอนน้ำที่มันลงกันแก้ว ความรู้สึกของเรามันจะหดตัวลงๆ นี่คือการเข้าสมาธิ แล้วเราเขย่าแก้วสิ ตะกอนน้ำจะเคลื่อนขึ้นมา เวลาเราจะออกสมาธิ ความรู้สึกมันค่อยๆ ออกมา ความรู้สึกมันแผ่ ถ้าคนชำนาญนะ ถ้าคนชำนาญมันจะรู้เลยเวลาเข้า โอ้โฮ! มันจะละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ เราจะมีสติเข้าไป อย่าไปกระตุกมัน อย่าไปทำอะไรมัน มันจะเข้าไปขณิกะ อุปจาระ อัปภวา ถึง กึก! ฐิติจิต จิตเดิมแท้ กึก! หยุดหลายชั่วโมง สักแต่ว่าไม่รู้ไม่รู้อะไรเลย แต่รู้ตัวมันเอง สติพร้อม รู้ตลอด

การเข้าสมาธิละ จะไม่มีแวน ไม่มีขาดช่วงแม้แต่เสี้ยววินาที สติจะรู้ความรู้สึกตลอดเวลา ถ้าสติวูบ หายเลย สติจะพร้อมตลอดเวลา มันจะเข้าไปถึงที่สุด จนถึงที่สุดนะ กึก! นานมาก แล้ว

ค่อยคลายตัวออก พอคลายตัวออก พอมันก็บีบ พอมันเข้าไป พอจิตสงบ มันสักแต่ว่า มันทั้งกาย
หมด ตา หู จมูก ลิ้น ไม่มีได้ยินเสียง อะไรก็ไม่ได้ยิน คับหมด แต่มันรู้อยู่แล้วเวลามันจะออกมา มัน
จะเริ่มซ่าออกมา มันจะเริ่มคลายตัวออกมารับรู้เรื่องราวร่างกาย ถ้ามันเข้าไปอย่างนั้นบีบ ขยับอะไร
ไม่ได้ พอมันรับรู้ร่างกาย เริ่มรับรู้ความรู้สึก รู้ตัวแล้ว แล้วจะทำอย่างไรก็ได้ การเข้าออกสมาธิ
ชำนาญในวสี ชำนาญในการเข้า ชำนาญในการออก เราชำนาญในการเข้าการออก เราชำนาญใน
พุทธโธ เราชำนาญในสติปัญญา สมาธิจะเสื่อมไหม สมาธิจะเสื่อมไหม แต่สมาธิที่จะเสื่อม ที่เป็นไป
อยู่นี้ เพราะตัวเองสับ แบบว่าผลุบผลับ ตัวเองไม่มีสติ ไม่รู้จักรักษา ไม่รู้จักสังเกต ไม่รู้จักความเห็น
ใจ

ถ้ามันจะตกจากที่สูงขนาดไหน แต่โดยสัญชาตญาณ มันกลัวโดยสัญชาตญาณ แต่จนเรา
พิสูจน์กัน เราทำแล้วมันไม่มีโทษหรือ การเข้าสมาธินะ การที่เป็นสมาธิ จิตมันต้องเปลี่ยนแปลงสิ
แล้วพอเปลี่ยนแปลง เขาบอกว่าถ้าเข้าสมาธิแล้วจะเห็นนิมิต ในฝ่ายอภิธรรมเขาบอกว่า สมาธิ
สมณะน่ากลัวมาก จะเห็นนิมิตเป็นสิ่งที่เสียหาย

ไม่ใช่ ไม่ใช่ เพราะสิ่งที่เป็นสมาธิคือกรรมฐาน ฐานที่ตั้ง คือกิเลสมันอยู่ที่นั่น เราจะไป
ชำระกิเลสกัน เราจะทำกิเลส เราจะถอนสร ถอนอวิชชา ถอนสิ่งที่ปักเสียบที่หัวใจออก แต่ใน
อภิธรรมที่เขาบอกว่าอยู่วิปัสสนาสายตรง อยู่โดยสามัญสำนึก จิตมันจะกระเพื่อมไม่ได้ จิตเห็น
เป็นอย่างอื่นไม่ได้ พอเห็นเป็นอย่างอื่นบีบ นั่นคือเห็นนิมิต นั่นคือตกสมณะ นั่นเป็นสมาธิ นั่นผิด

สัมมาทิฐิ บอกว่า ปัญญาชอบ งานชอบ เพียรชอบ สมาธิชอบ สมาธิชอบ ถ้ามรรค ๘ ไม่มี
สมาธิ เป็นมรรคไม่ได้ สมาธิชอบ สติชอบ ปัญญาชอบ ทุกอย่างชอบหมด เป็นความชอบ เป็นความ
สมคูล มรรคถึงมันเป็นสังขธรรม มันถึงมรรคญาณ มันถึงเป็นธรรมจักร มันถึงเกิดสังขธรรม มันถึง
เข้าไปทำลาย แต่เพราะเขาไม่เคยเห็น เขาไม่เคยรู้ เขาเลยบอกว่าเพราะตรงนี้

เรายึดตรงนี้เป็นหลัก หลักว่า ถ้าจิตของคนนะ ถ้ามันจะไปแก้ไขกิเลสมันต้องไปแก้ไขกันที่
จิต ไปแก้ไข จิตคือสมาธิ แต่ถ้าเขาปฏิเสธสมาธิ เขาไปแก้กันที่ความคิด นามรูป ความคิดเป็นนาม
เป็นรูป พอมันสร้างความคิดนั้นให้เป็นความว่าง มันเป็นเงา มันเป็นอาการของใจ มันเป็นความคิด
แล้วไปแก้กิเลสกันที่ความคิดได้ไหม “ว่างๆ ว่างๆ”

กิเลสมันแก้ที่ความคิดไม่ได้ กิเลสมันจะเข้ามาถึงสมาธิ เข้ามาถึงจิต แล้วจิตออกเห็น จิต
ออกรู้ จิตออกเห็น จิตออกรู้ จิตมันเป็นผู้คิด แล้วใช้ปัญญา ปัญญาก็คือความคิด แต่ความคิดนี้เกิด

จากสมาธิกับความคิดนี้เกิดจากกรรมฐาน ความคิดนี้เกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากจิตกับปัญญาเกิดจากโลกต่างกัน

เพราะเขาไม่เคยเห็นจิตที่มันลงสมาธิ จิตที่เป็นสมาธิมันลึกซึ่งจนพระเราคิดในสมาธิ ว่าสมาธิเป็นนิพพานยังมีเลย สมาธิเป็นนิพพานไม่ได้ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิจะเป็นโลกีย์ปัญญาทั้งหมด ตัวสมาธิเป็นตัวเปลี่ยนจากโลกีย์ปัญญาเป็นโลกุตตรปัญญา โลกุตตรปัญญาเป็นภาวนามยปัญญา การชำระกิเลสมีอยู่หนทางเดียวคือภาวนามยปัญญา

สุดมยปัญญา จินตมยปัญญาแก้กิเลสไม่ได้ แก้กิเลสไม่ได้ เพราะมันเป็นข้อมูล มันเป็นสัญญา มันเป็นปัญญาสัญชาตญาณ มันเป็นปัญญาเป็นทางวิชาชีพ มันเป็นปัญญาของสัตว์โลก สัตตะ ใจที่ผู้ซ่อง แต่พอจิตเป็นสมาธิ ถ้ามีมานะทิฎฐิ มีกิเลส มีความเห็น มันจะเข้าสมาธิไม่ได้ สมาธิคือลลคอีโก้ ลดตัวตน ลดโลกทัศน์ ลดความเห็นของตัวให้เข้าถึงพลังงาน พลังงานคือตัวจิต แล้วตัวจิตตัวนี้มันออกไปวิปัสสนา ปัญญาที่เกิดจากจิตตัวนี้มันจะเป็นโลกุตตรปัญญา มันจะเป็นภาวนามยปัญญา คนที่เห็นอย่างนี้โดยสมบูรณ์ได้ต้องเป็นพระโศคานันอย่างต่ำ ต่ำจากพระโศคานันจะไม่รู้จักตรงนี้ ต่ำจากพระโศคานันจะไม่รู้จักภาวนามยปัญญา คนถ้าไม่เกิดภาวนามยปัญญาจะเป็นพระโศคานันไม่ได้

พระโศคานันเกิดจากภาวนามยปัญญา พระสัททาคามีเกิดจากภาวนามยปัญญา พระอนาคามีเกิดจากภาวนามยปัญญา พระอรหันต์เกิดจากภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญาแต่ละชั้น แต่ละตอนละเอียดลึกซึ่งต่างกัน มีวุฒิภาวะ มีความเห็น มีความลึกซึ่ง มีคุณภาพต่างกัน ถึงเป็นมรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑

แต่เพราะเขาไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น เขาเลยให้ความคิดลงลึกไม่ได้ คือปัญญาที่ไม่ลงลึกเข้าไปถึงจิตมันไปแก้กิเลสไม่ได้ ให้เป็นปัญญาโดยสัญชาตญาณ เป็นปัญญาปุถุชน เพราะถ้าจิตมันจะลงสมาธิมันจะลง มันจะมีการเปลี่ยนแปลง พอมีการเปลี่ยนแปลงก็บอกว่าอันนั้นเป็นสมณะ อันนั้นเป็นความผิด...ตรงนี้ไง มันฟ้องชัดๆ เลยว่าตัวเองไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น นกแก้วนกขุนทอง “พุทธพจน์ๆ” เอาพุทธพจน์มาอ้างอิงกันนั่นนะ แล้วมันเป็นความจริงไหมละ

คำพูดที่ออกมาจากใจมันฟ้องหมดเลยว่าใครพูดแล้ววุฒิภาวะเขามีแค่ไหน เห็นไหม ธรรมะที่ฟังกันอยู่นี้ ครูบาอาจารย์ท่านฟังทีเดียวท่านจะรู้เลยว่าคนไหนจริงหรือไม่จริง เพราะมันเกิดจากตรงนี้ไง มันเกิดจากถ้ารู้จริงต้องพูดจริง ต้องเห็นจริง

มันไม่รู้ ฐูไม่จริง อ้างพุทธพจน์ ห้ามค้ำ ห้ามเถียง แต่ไม่รู้สอนกันไปไหน

อาการที่มันเป็น เราเห็นใจนะ เพราะว่าเวลาทำ ทุกคนมันจะตื่นตื่น มันจะกลัว อย่างเช่นเรา เข้าป่าช้า ใครกลัวบ้าง ใครไม่กลัวผี แล้วเข้าป่าช้าไปทำไม ก็เอาความกลัว เอาความกลัวที่เป็นสิ่งที่ไม่ดีมาเป็นคุณประโยชน์ ถ้าเราอยู่โดยปกติ เราก็จะคิดร้อยแปดพันเก้าตามประสากิเลส พอเข้าไปในป่าช้ามันกลัว มันไม่กล้าคิด นี่ไง มันกลัวผี มันจะคิดเรื่องอะไรล่ะ มันก็คิดแต่เรื่องผีๆ พอคิดแต่เรื่องผี มันก็อยู่กับผี แล้วมันก็อยู่กับผี นี่ไง อุบาย วิธีการ มันเป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์ทั้งนั้นนะ

เราเข้าป่ากันไปทำไม เราเข้าป่าไป อยู่ในหมู่คณะ คลุกคลีกัน กรรรมฐาน พระป่าทำไมต้องไปอยู่ในป่า ทำไมภาวนาในชุมชนไม่ได้

ภาวนาในชุมชนมันกินอนติแปลงใจ เพราะมันมีคนดูแลอยู่ มันไม่กลัวอะไรเลย พอเข้าป่าไปปั๊บ โอ้โฮ! กลัวสัตว์ร้าย กลัวจะทุกข์กลัวยาก กลัวจะไม่มีอาหารกิน กลัวไปทุกอย่างเลย เพราะกลัวนั้นนะ ถ้ามันรักษาจนมันหายกลัวนะ มันก็ฟุ้งซ่านอีก อยู่คนเดียวระวังความคิด ความคิดมันจะคิดไปร้อยแปดเลย คิดสร้างภาพหลอกตัวเอง ทีนี้ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้าไปถึงที่สุดนะ มันจะเป็นประโยชน์

ปัญหาหมดแล้ว ปัญหาหมดแล้ว ใครจะมีปัญหาใหม่ใหม่ ถ้าไม่มีปัญหาใหม่จะจบ

ไม่ได้ยินหรือก ต้องมาใกล้ๆ ฝนตกแรง จะเล็กก็เล็กไม่ได้ เพราะเล็กก็กลับไม่ได้ โยมจะกลับนี่นะ มันมีซีดี เดี่ยวใครลูกนะ ซีดีหียบเอาเลย ซีดีก็อัดที่พูดๆ กันไว้เนี่ย อยู่ในซีดี ถ้าพูดแล้วมีอะไรที่อยากค้นคว้า ซีดีนี้หียบเอาเลย ซีดีนี้

โยม : (เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ไม่หรือก เพราะเรานี้ก็ถึงรัตนตรัยเพื่อให้งิการเราดี มันไม่เสียหาย

โยม : เราทำบุญทุกวัน

หลวงพ่ : เพราะเราทำบุญทุกวัน เรากินทุกวัน เราจะพูดอย่างนี้ละ เราไหว้พระไซ้ใหม่ เราอยากพ้นทุกข์ เราอยากให้ดีมันก็คือดี

โยม : แล้วถ้าขอนิพพานด้วยละเจ้าคะ

หลวงพ่ : เออ

โยม : มีผู้หญิงมาบอกว่าให้ขอนิพพานมัจจุราช แล้วพอวันรุ่งขึ้นก็มีคนมาบอกว่าเกี่ยวกับนิพพาน แบบว่าอยากขอ ให้ขอนิมิต ไม่ให้ขอว่าเกี่ยวกับสิ่งของอย่างนี้

หลวงพ่ : จบก่อน แล้วจะอธิบาย เพราะถ้าเขาพูดอยู่ เราจะไม่ได้พูด

ชีวิตนั้นดีมาก เอาเลย หนังสือด้วย เดียวถ้าใครลูกแล้วยังไม่ได้หีบ เอานะ เพราะเราแจกแล้ว บางทีมันเคยแจกแล้วไม่รู้ว่าใคร ได้ไม่ได้ไง ถ้าใครยังไม่ได้ให้ดูเอา

การขณะ รัตนตรัย เวลาเราถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึก ผู้ที่จิตใจสูงส่งก็นึกถึงมรรคผลนิพพาน ผู้ที่จิตใจอยู่ในโลกก็นึกถึงสิ่งที่สมความปรารถนา มันไม่ผิดหรอก อย่างนี้ถ้าเราระลึกถึงเพราะว่าเราเป็นชาวพุทธ เราทำบุญสิ่งใดเราก็ต้องการสิ่งนั้น ที่นี้เราตั้งใจขอสิ่งนี้ไม่ใช่ผิด เพียงแต่เราโลเลเองใช่ไหม เราขอสิ่งที่เราสมความปรารถนาในการทำธุรกิจของเรา แล้วเราก็ขอนิพพานด้วย แล้วพอขอนิพพานแล้วนะ ก็จะมีเสียงนั้นมาพูด เสียงอะไรมาพูด

เสียงนี้ละ ที่เราพูดเมื่อกี้ เสียงที่มันเกิดขึ้น อย่างพุทธโศ เสียงถ้าเป็นสิ่งที่ดี เราเห็นด้วยนะ แต่เสียงนี้ละ ถ้าเราเป็นปุถุชนนะ เรานอนฝันหรือสิ่งใดเกิดขึ้น มันเป็นอนิจจังนะ มันไม่จริงหรอก แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ท่านสิ้นกิเลสนะ สิ่งใดที่เกิดขึ้นมาท่านจะไม่เอามาพูดเท่าไรหรอก เพราะมันสะอาด มันเป็นความจริง

ฉะนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นกับเรา เสียงที่มันเกิดขึ้นมา สิ่งใดมันเกิดขึ้นมา เราก็รับฟังไว้ ถ้ามันเป็นสิ่งที่ว่ามันไม่สะเทือน มันไม่เป็นผลเสีย เราก็วางไว้ๆ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะของเรา ความคิดมันเกิดตลอดเวลา แล้วเราบอกว่าความคิดเป็นความจริง ความคิดเป็นความจริง เราทุกข์ตายเลย แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นมา สิ่งนั้นมันก็เหมือนกับความคิดนี้แหละ ความคิดของเรา ความคิดเราที่เราเห็นสิ่งต่างๆ เป็นปกติใช่ไหม เวลาเรานอนหลับ เราฝัน ก็สังขารนะ เวลาฝันนั้นคือความคิด คนคิดตอนหลับไปแต่คิดตอนหลับไม่มีสติ แล้วแต่มันจะดึงไป เอาตรงนี้ก่อน

ถาม : ถ้าแยกให้ออกระหว่างหลับกับนิมิต ต่างกันอย่างไร

หลวงพ่ : ให้แยกให้เห็นระหว่างหลับใช่ไหม เขียนจนอ่านไม่ออก

ถ้าแยกให้ออก แยก (ใช่แยกไหม...ใช่) ถ้าแยกให้ออกระหว่างหลับกับนิมิต

อันนี้ระหว่างหลับ หลับคือตกทวงค์ นิमितนี่นะ ถ้ามันเป็นความจริงนะ มันจะมีสติตลอด เรา
รู้ไง อย่างเช่นนิमित เช่น เรานั่งสมาธินะ แล้วเห็นภาพพระพุทธรูป เราจะเห็นพระพุทธรูป แล้วถ้า
สมาธิเราคือนะ พระพุทธรูปเป็นทอง ถ้าสมาธิเราคือขึ้นไปอีก พระพุทธรูปนี่จะเป็นทอง เป็นแก้วสี
ทอง สิ่งใดก็แล้วแต่ มันอยู่ที่จิต ถ้าจิตมันละเอียด จิตมันสมาธิมันดีขึ้น ภาพนั้นจะชัดเจน ภาพนั้น
จะมีต่างๆ

ทีนี้คำว่า “นิमित” นิमितถ้าเรารู้แล้วมันไม่มีปัญหาอะไรเลย ไม่มีปัญหา ถ้าเรารู้ ถ้าเรามีสติ เรา
กลับมาที่พุทโธ นิमितนี้หายหมด เราควบคุมนิमितได้ไง นิमित อุกคหนิมิต วิภาละ เห็นกายนี่คือนิमित
นะ อุกคหนิมิตคือเห็นกายขึ้นมาเป็นภาพ วิภาละ อุกคหนิมิตแก้กิเลสไม่ได้ ต้องมีวิภาละแยกส่วน
ขยายส่วน แยกออกให้เห็นการแตกสลายของร่างกาย ถ้าร่างกายแตกสลายหมด จิตมันอยู่บนอะไร
นี่พูดถึงเวลานิमित

เราจะบอกว่า นิमितมันมีผลดีถ้าสำหรับคนใช้เป็น มันมีผลเสียสำหรับคนไม่รู้จักมัน ไปติด
ไปรู้มัน ไปทุกข์ยากกับมัน แต่ถ้าคนเป็นนะ คนเป็นคือแบบมันคุม คนเป็นหมายถึงมี
สติสัมปชัญญะพร้อม มันจะทำอะไรก็ได้ แล้วพอนิमितเข้ามาจริงไม่จริง ทดสอบได้หมด พอจะเกิด
นิमितปั๊บ วางไว้แล้วถามจิต “นี่คืออะไร” มันตอบเลยนะ สังกรรมมันเกิดที่นี้ แล้วถ้าเกิดถ้าเรารู้จริง
ไม่ต้องถาม มันรู้เลย อันนี้เป็นอย่างนี้ๆ มันรู้จากที่นี้ ที่นี้เห็นแล้วที่นี้รู้ว่าอันนี้จริงไม่จริง อันนี้
ปลอมไม่ปลอม มันรู้หมด แต่ถ้าเป็นปุถุชน เป็นคนเห็นใหม่ๆ นะ พอเห็นเข้านะ โอ้โฮ! เรารู้ เราแน่
เราเก่ง...บ้าเลย บ้าไปกับมัน

ฉะนั้น ให้แยกระหว่างหลับกับนิमित

หลับนี้ไม่มีเลย หลับคือหลับ แต่นิमित ถ้านิमितที่เป็นจริงมันต้องจิตสงบ จิตเป็นสมาธิ ถ้าจิต
ไม่เป็นสมาธิมันเป็นภาพเพื่อฝัน มันสร้างได้นะ จิตนี้มหัศจรรย์มาก มันสร้างอะไรก็ได้ มันสร้าง
ทุกอย่างขึ้นมา สร้างขึ้นมาหลอกตัวเองจนตัวเองก็เชื่อว่าเป็นความจริง

ถาม : ขอเรียนถามว่า

๑. จะแก้ตกทวงค์ จะทำอย่างไร

๒. จะแก้ฟุ้งซ่านมากๆ จะทำอย่างไร

หลวงพ่อบอก : จะแก้ตกแก้วบ้าง ส่วนใหญ่แล้วนะ ภาวนาตกแก้วก็เกือบทั้งหมดละ เพราะอะไรรู้ไหม มันอย่างที่ว่า สิ่งแวดล้อมของจิตจะเข้าหาจิต ส่วนใหญ่แล้วจะตกแก้ว แต่คนที่ส่วนใหญ่ตกแก้วแล้วไม่ยอมรับว่าเป็นแก้ว เวลากำหนดพุทโธหรือกำหนดสิ่งใดแล้วมันวูบหายไปเลยหรือมันหายไปเลย

มีลูกศิษย์คนหนึ่งเขาบอกว่าเขานั่งตลอดรุ่งตลอดเลยนะ ผู้หญิง นั่งได้จนสว่างเลย แล้วพอเขาเป็นสมาธิ แต่เราเอะใจ เอะใจว่าเป็นสมาธิ ทำไมเขาไม่มีกำลัง ถ้าเป็นสมาธิ นั่งตลอดรุ่ง สมาธิมันมาใช้ประโยชน์ได้แล้ว เราก็บอกให้เขาวิปัสสนา

เขาบอกทำไมไม่ได้

คือบอกให้น้อมไปเห็นกายก็ทำไมไม่ได้ เราก็สงสัยอยู่ แต่เราบอกนี่แก้ว

เขาบอกไม่ ไม่ อย่างไม่รู้ เพราะเขามีสติตลอดเวลา

ทีนี้พวกผู้หญิงที่โพธารามเขาอยู่กันหลายคนนะ แล้ววันนั้นเขานั่งตลอดรุ่ง แล้วผู้หญิงเขานั่งฟังด้วย เขากรนเลย กรนคร่อกๆ แล้วพอออกมาเขาบอกว่าตกแก้วก็เด็ดขาด ยืนยันกันจนเขายอมรับ

เราจะบอกว่าคนตกแก้วส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าจะตกแก้ว ตรงนี้มันทำให้เราเนิ่นช้า ผู้ที่ตกแก้วส่วนใหญ่เลยนะ ไม่รู้ว่าตัวเองตกแก้ว คือว่าพุทโธๆ หรือกำหนดอะไรก็ได้แต่ พอมันละเอียดเข้ามาแล้ววูบหายไปเลย มันวูบหายไปจนเราไม่ทันสติเรา แล้วเราเข้าใจผิดว่าเป็นสมาธิ ส่วนใหญ่เป็นอย่างนั้นนะ

เราก็เคยเป็นมาก่อน แต่เพราะเรารู้ขึ้นมาโดยตัวเราเอง เราเป็นนะ เราพุทโธๆ ไปนะ เว้นหายใจหนึ่ง ๑-๒ ชั่วโมงนะ นั่งกัน เป็นพระภาวนาด้วยกัน แล้วเป็นอย่างนั้นอยู่ตลอด เราก็ภูมิใจภูมิใจ ทีแรกไม่รู้ หลงภูมิใจภูมิใจว่าเรานั่งภาวนาเก่ง

จนมีอยู่วันหนึ่งมันก็นั่งไปอย่างนี้ แล้วมันก็เวียนหายไป แล้วพอเลิกภาวนา ห่มจีวรนั่งภาวนาปั๊บ เพราะทำวัตรสวดมนต์พร้อมกัน แล้วภาวนาพร้อมกัน บวชใหม่ๆ พอมันออกมา นั่งอยู่นี่ จีวรมันต้องเป็นปกติ แต่ทำไมมันมันเปื่อยกळे เอาจีวรขึ้นมาดม...น้ำลาย มันบอกซัดๆ เลยว่ามีนั่งหลับ ไม่ต้องใครแก้เลย แล้วถ้าคนอื่นบอก ไม่เชื่อ ถ้าใครบอกว่าเรานั่งหลับ เราจะไม่มีเชื่อ เพราะ

เรา โอ้โฮ! เรารู้มิใจว่าเราอดๆ เลย แล้วเราแก้ของเราด้วยการตริกแบบพระโมคคัลลานะ ด้วยอะไรต่างๆ

ไอ้เรื่องตกภวังค์ เราอธิบายไว้เยอะมาก เพราะส่วนใหญ่มันตกภวังค์แล้วไม่เข้าใจว่าตกภวังค์ แต่ถ้าใครเข้าใจนะ ต้องเริ่มแก้ เริ่มแก้ ตั้งสติให้ดี กำหนดพุทโธให้ดี เคี้ยวมันก็หายอีก แล้วเราก็ต้องมาดูแล เราแก้ด้วยการผ่อนอาหาร เราผ่อนอาหารของเรา คือไม่ให้ธาตุขันธ์มันทับ ผ่อนอาหารแล้วกำหนดภาวนาๆ ไป แล้วพยายามบังคับไม่ให้มันลงสมาธิ ถ้าบังคับ เพราะเราเข้าใจว่าสมาธิ แต่มันเป็นภวังค์ แล้วพอมันตกบ่อยครั้งเข้าๆ เหมือนร่อนน้ำ เราปล่อยน้ำไหลไปตามดิน น้ำแรงๆ มันจะทำให้แผ่นดินขยายกว้างขึ้นเรื่อยๆ

นี่เหมือนกัน ถ้ามันตกภวังค์บ่อยๆ บ่อยๆ มันจะลึกไปเรื่อยๆ แล้วเราก็เข้าใจผิดไปเรื่อยๆ แล้วคิดดูสิ ร่อนน้ำเล็กเราถมได้เร็ว เราแก้ไขได้เร็ว ร่อนน้ำใหญ่เราจะเอาอะไรไปแก้ไขมัน ถ้ารู้ว่าตัวเองตกภวังค์แล้วนะ พยายามเดินจงกรม พยายามเดินจงกรมแล้วตั้งสติ ตั้งสติแล้วแก้ไขไป ตั้งสติ สติเท่านั้นที่จะแก้ไขได้ ถ้ามีสติอยู่ มันไม่ตก แต่เพราะสติมันขาด วูบหายไปเลย อย่างที่พูดเมื่อกี้นี้ ผู้ที่ที่กำหนดลมหายใจเข้านี้ก็พุท ลมหายใจออกนี้ก็พุท ส่วนใหญ่แล้วมันจะตกลงตรงนี้ แล้วต้องแก้ไขกันไป

เราจะบอกนะ ในภาคปฏิบัติ พระปฏิบัติไม่ใช่ถูกหมดหรอก ในภาคปฏิบัติเหมือนกับนักเรียนเข้าห้อง การปฏิบัติคือข้อปไป ก็คือการฝึกงาน ที่นี้คนฝึกงาน บางคนฝึกงานแล้ว โอ้โฮ! ปัญญา มันจะมีไอเดีย มันจะทำอะไรได้เก่งมากเลย บางคนก็ถูกลไปให้จบเท่านั้นนะ ไอ้การปฏิบัติ มันจะมีผิดมีถูก ไม่ใช่ว่าภาคปฏิบัติมันจะถูกทั้งหมด มันผิด ผิดเพราะว่าเราเข้าใจผิด เราเห็นผิด แต่ถ้ามันถูก มันจะแก้ไขไป ถ้ามันถูกนะ ถ้าถูก เราจะรู้ของเราเอง เป็นสมาธินะ การภาวนาจะสดชื่น แจ่มใส จะมีความสุข ถ้ามันเฉยๆ ซึมๆ...ภวังค์ ภวังค์ มันตกภวังค์

แต่ส่วนใหญ่มันเป็นทางผ่าน เราจะเปรียบอย่างนี้นะ เปรียบเหมือนรถวิ่งไปบนถนน มันมีสะพาน แล้วคอสสะพานขาด ถ้าคอสสะพานขาด รถเราจะตกคอสสะพาน พุทโธๆ ตั้งสติ ถมคอสสะพานนี้ให้เต็ม ถ้าถมคอสสะพานเสมอสสะพาน รถมันจะวิ่งข้ามสะพานไป รถวิ่งข้ามสะพานคือจิตมันเข้าสมาธิไป พอข้ามสะพานไปคือเข้าสมาธิ แต่ก่อนจะเข้าสมาธิส่วนใหญ่มันจะตกคอสสะพาน ตกคอสสะพานมันจะตกภวังค์กันหมดเลย แล้วต้องค่อยๆ แก้ไขไป แต่ตั้งสติ

ดิฉัน ให้ยอมรับว่าเป็นภวังค์ เหมือนคน ทุกคนถ้ายอมรับว่าเราผิด เราจะแก้ไข แต่ทุกคนไม่รู้ว่าผิด แล้วใครบอกว่าผิดก็ไม่ยอมฟังนี่แก้ไขยาก ถ้าเรตกภวังค์แล้วค่อยๆ แก้ไข มันเป็นภวังค์ ภวังค์นี่คือมิจฉาสมาธิ ภวังค์คือพรหมลูกฟัก พรหมลูกฟักคือว่านอนเฉยๆ ไม่รู้เรื่อง เวลาถ้าคนทำอย่างนี้ การภาวนามีบุญใช้ใหม่ ทาน ศีล ภาวนา การภาวนาสุดยอด แล้วภาวนาเป็นสมาธิก็ตกภวังค์ ก็เป็นบุญใช้ใหม่ เป็นบุญไปเกิดเป็นพรหมลูกฟักไง ถ้าเราเป็นสมาธิ เราจะไปหนึ่งเดียว ถ้าเราตายอยู่ในสมาธิ เกิดเป็นพรหม เพราะพรหมมีขันธุ์เดียว พรหมเป็นหนึ่งเดียว จิตเป็นหนึ่งคือจิตเป็นพรหม เวลาตายไปเกิดเป็นพรหม แต่ถ้ามันไม่มีสติ ไปเกิดเป็นพรหมลูกฟัก ลูกฟักนะ

มันมีผลหมดนะ ผลมันจะตอบสนอง มันเป็นมิจจากับสัมมา ถ้าสัมมาถูกต้องมันจะเป็นสิ่งที่ดี ๆ เลย ถ้ามิจจามันจะทำให้เราตอบสนอง พรหมลูกฟักมันจะเป็นประโยชน์อะไร แล้วเราจะไปอยู่สภาพแบบนั้น แล้วเวลาทำไร เราถึงควรแก้ไข เราต้องแก้ไข แล้วพยายามดึงของเรา ทำของเราให้ดีขึ้น

เอาเนาะ จบได้ไหม เอวัง